

UNIVERZITA KARLOVA

Pedagogická fakulta

CENTRUM ŠKOLSKÉHO MANAGEMENTU

**PROBLEMATIKA ZAČLEŇOVÁNÍ DĚTÍ
CIZINCŮ DO PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVY**

Závěrečná bakalářská práce

Autor:	Eva Dufková
Obor:	Školský management
Forma studia:	kombinované
Vedoucí práce:	Mgr. Vladimíra Hovančíková
Datum odevzdání práce:	8.4.2011

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem bakalářskou práci vypracovala samostatně s použitím uvedené literatury a zdrojů informací.

V Praze dne 4. 4. 2011

Podpis.....

Chtěla bych poděkovat své vedoucí bakalářské práce Mgr. Vladimíře Hovančikové za cenné rady a doporučení, které mi pomohly při zpracování bakalářské práce. Mé poděkování patří také ředitelkám a učitelkám mateřských škol, které se na průzkumu podílely.

**Název bakalářské práce: PROBLEMATIKA ZAČLEŇOVÁNÍ DĚTÍ
CIZINCŮ DO PŘEDŠKOLNÍ VÝCHOVY**

**Název bakalářské práce: THE PROBLEMS' OF FOREIGNERS'
CHILDREN' INTEGRATION INTO
PRE-SCHOOL EDUCATION**

Jméno a příjmení autora: Eva Dufková

Akademický rok odevzdání bakalářské práce : 2011

Vedoucí bakalářské práce: Mgr. Vladimíra Hovančíková

Resumé:

Bakalářská práce se zabývá problematikou začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání. Vychází z mapování procesu začleňování těchto dětí do předškolní výchovy na základě zkušeností pedagogů 80 mateřských škol všech krajů České republiky. Přináší výsledky zpracované formou doporučení, metodik pro management předškolní výchovy.

Resumé:

The thesis focuses on the problems with integration of foreign origin children into pre-school education system. It analyses the process of their integration to pre-school education system based on teachers' experience from 80 kindergartens of all regions of the Czech Republic. The results are drafted as recommendations and methodical work for the management of pre-school education.

1. ÚVOD.....	6
2. TEORETICKÉ ZPRACOVÁNÍ PROBLÉMU	8
2.1 Výklad pojmů.....	8
2.2 Předškolní vzdělávání.....	11
2.2.1 Adaptace a integrace	11
2.3 Právní normy.....	12
2.3.1 Úmluva o právech dítěte.....	13
2.3.2 Zákon č. 561/2004 Sb.	15
2.3.3 Další dokumenty ve vztahu k dětem imigrantů.....	20
2.4 Multikulturní výchova.....	21
2.5 Management.....	23
2.5.1 Definice managementu.....	23
2.5.2 Základní funkce manažera.....	24
2.5.3 Plánování.....	25
2.5.4 Vedení lidí.....	26
2.6 Marketing.....	28
2.6.1 Efektivní škola.....	29
2.6.2 Faktory vnímání kvality školy.....	29
2.6.3 Vlivy působící na školu.....	30
2.6.4 Škola a rodiče.....	31
3. PRAKTICKÁ ČÁST	33
3.1 Cíl praktické části.....	33
3.2 Použité metody	33
3.2.1 Vstup do terénu předvýzkum.....	33
3.3 Popis zkoumaného vzorku a průběh výzkumu dotazníkového šetření.....	33
3.4 Výsledky a jejich interpretace.....	35
4. SHRUTÍ	53
5. VÝSTUP ZAVĚREČNÉ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	55
6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ.....	57
7. SEZNAM PŘÍLOH	59

1. ÚVOD

Česká republika se po roce 1989 stala poměrně otevřenou, stabilní ekonomickou a politickou zemí, a proto je přitažlivá pro obyvatele z cizích zemí. Zatímco dříve byla pouze zemí tranzitní, dnes je již pro mnoho migrantů zemí cílovou.

Lidé z jiných zemí do Čech přicházejí z různých důvodů. Pro některé je to práce, pro jiné náboženská svoboda nebo svoboda projevu. Někteří přicházejí a žádají o azyl, jiní se snaží finančně zajistit své rodiny. Přicházejí sami nebo s celou rodinou. Mnoho cizinců se snaží začlenit do naší společnosti.

Tato adaptace má mnohá rizika, stres z migrace, šok z nepřijetí majoritní společností, kulturní šok. Jednou z problémových oblastí je komunikace. Další riziko skýtají předsudky vůči nečeskému etniku, odlišný hodnotový systém jednotlivých národů i komunikační styl každého jednotlivce.

Do České republiky nepřicházejí pouze dospělí lidé. Se svými rodiči sem přicházejí i děti. Děti z cizích škol přicházejí do českých škol s rozdílnou znalostí českého jazyka. Mnohdy ho neznají vůbec.

Od školního roku 2007/2008 jsou všechny školy na území ČR povinny vyučovat podle nového rámcového vzdělávacího programu. Jedním z průřezových témat je multikulturní výchova. Cílem tohoto tématu je osvěta, která má předcházet xenofobii a rasismu. Dále má naučit děti přijímat děti cizinců takové, jaké jsou a nevidět problémy a odlišnosti.

Většinu škol v České republice navštěvují děti cizinců. Mít ve třídě dítě jiného národa je velkou výhodou. Dítě z jiné země se stává kamarádem a je úplně jedno, odkud přichází, jaké udržuje tradice nebo jakou má barvu pleti. Může vyprávět o své zemi, vysvětlit zvyky, které Češi nechápou, a seznámit kamarády s tradicemi svého národa. Tímto vztahem se můžeme navzájem obohacovat.

Učím patnáct let na běžném typu mateřské školy. Během své letité praxe jsem se setkala a setkávám s dětmi cizinci. Jejich počet se zvyšuje a rozšiřuje se i pestrost národností. Jako pedagog si uvědomuji odpovědnost za kvalitu a správnost výchovného vedení těchto dětí. Na základě věkového složení pedagogického sboru a rozmanitosti jazyků přicházejících cizinců nastává problém v jazykové bariéře. Děti přicházející do mateřské školy většinou nerozumí česky, a proto je problémem se s nimi při neznalosti jazyka domluvit.

Z uvedených důvodů jsem se rozhodla problematice dětí cizinců věnovat ve své bakalářské práci. V návaznosti na prezentovaná zjištění v teoretické části se v části výzkumné zaměřím na problematiku integrace a vzdělávání dětí cizinců v předškolním vzdělávání.

2. TEORETICKÉ ZPRACOVÁNÍ PROBLÉMU

2.1 Výklad pojmů

Na začátku své práce považuji za nutné připomenout některé pojmy související s problematikou integrace dětí cizinců do předškolního vzdělávání.

MIGRACE

"Migrace - migration (lat. migration = přestěhování). Též mobilita prostorová. Pohyb osob, skupin nebo větších celků obyvatelstva v geografickém a sociálním prostoru spojený s přechodnou nebo trvalou změnou místa pobytu. Sociální vědy pojem migrace používají v několika významech.

1. Přejít individua nebo skupiny z jedné společnosti do jiné.
2. Změna jednoho sociokulturního prostředí v nějaké jiné a zásadně odlišné, že fyzické kontakty jsou kvůli vzdálenosti nemožné.
3. Každá dobrovolná nebo nedobrovolná změna bydliště. Stálá nebo přechodná změna místa pobytu, čímž se může myslet i změna místa v rámci i jednoho domu.¹

MIGRANT

Migrant je osoba, která na základě svého vlastního dobrovolného rozhodnutí opustí území státu, jehož je příslušníkem a vstoupí na území jiného státu s úmyslem získat tam trvalý nebo dočasný pobyt.²

Migrant je každý člověk, který překročí mezinárodně uznávané hranice a zůstává v jiné zemi déle než jeden rok.³

CIZINEC

Osoba bez státního občanství daného státu. Podle cizineckého zákona se cizincem rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky včetně občana Evropské unie.⁴

---

¹JANDOUREK, J., Praha: Portál, 2001, ISBN 80-7178-535-0, str.159

² Člověk v tísní, Uprchlíkem v Česku, www.migrace.online.cz, 2004

³ Dle definice OSN, www.migrace.online.cz, 2004

⁴ Zákon č. 326/99 Sb., o pobytu cizinců ve znění pozdějších novelizací, část I., Hlava I., § 1, odst. 2 Ministerstva vnitra a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy

IMIGRANT

Česky přistěhovalec je osoba, přicházející do země za účelem pobytu dlouhodobějšího charakteru.

MULTIKULTURALISMUS

Multikulturalismus je alternativní model etnického a kulturního soužití. Každý jedinec má právo na to, aby byl ostatními respektován jako rovnocenný partner, to ovšem znamená, že musí být taky respektován jeho původ a na něm i závislá hodnotová a kulturní orientace. Jinými slovy řečeno: plně respektovaným občanem jsem až v momentě, kdy jsem respektován také jako černoch, Rom, muslim nebo buddhista (Václavík, 2001, str.29).

GLOBALIZACE

Globalizace je zintenzivnění celosvětových sociálních vztahů, které spojují vzdálené lokality takovým způsobem, že místní události jsou formovány událostmi dějícími se mnoho mil daleko a naopak. (Anthony Giddens, 1998, str. 62).

ETNIKUM

Výraz „etnikum“ pochází z antické řečtiny, v níž ethos znamenal „kmen, rasa, národ“ – což mimochodem dokládá, že teorie o etnické diferenciaci lidstva mají velmi staré kořeny. Etnikum je skupina lidí, kteří mají společný původ, obvykle společný jazyk a sdílejí společnou kulturu. Souhrnně lze říci, že každé etnikum se vyznačuje svou vlastní etnicitou.⁵

ETNICITA

Etnicita (ethnicity) je souhrn kulturních, rasových, jazykových a teritoriálních faktorů, historických osudů a představ o společném původu, formujících etnické vědomí člověka jako etnickou identitu. (Velký sociologický slovník, I, 1996, str. 275).

ETNICKÉ VĚDOMÍ

Etnické vědomí je uvědomování si, prociťování sounáležitosti s určitou etnickou skupinou na základě společně sdílených znaků etnicity nebo rodového původu.

---

⁵PRŮCHA, J., *Multikulturní výchova*, ISV nakladatelství, Praha, 2001, ISBN 80-85866-72-2 str.18

Je souhrnem názorů na původ, etnický prostor (vlast), historické osudy, postavení, úlohu a povahu vlastního etnika a na jeho místo mezi ostatními etniky. (Brouček et al., 1991, str.244)

NÁROD

Národ je množství lidí zrozených z téhož kmene, bydlících na témže místě ve světě, užívajících téhož vlastního jazyka a spojených týmiž svazky společné lásky, svornosti a snahy o dobro obecné (J.A.Komenský, Štěstí národa, 1659).

Národ je osobité a uvědomělé kulturní a politické společenství, na jehož utváření mají největší vliv společné dějiny a společné území. (Velký sociologický slovník, 1996, sv.1, str.668-669).

NÁRODNOST

Národnost je příslušnost ke skupině osob se společným původem, kulturou, případně jazykem, náboženstvím nebo jinou charakteristikou, které ji odlišují od ostatní populace. (Roubíček V. 1997, str152)

NÁRODNOSTNÍ MENŠINA

V ČR je národnostní menšina definována zákonem č.273/2001 Sb.,§2 takto:

Národnostní menšina je společenství občanů České republiky žijících na území současné České republiky, kteří se odlišují od ostatních občanů zpravidla etnickým původem, jazykem kulturou a tradicemi, tvoří početnou menšinu obyvatelstva a zároveň projevují vůli být považováni za národnostní menšinu za účelem úsilí o zachování a rozvoj vlastní svébytnosti, jazyka a kultury. (Šatava L., 1994, str. 16-21).

2.2 Předškolní vzdělávání

Období předškolního věku je důležitou etapou v životě každého dítěte. Současná koncepce předškolního vzdělávání je založena na stejných zásadách jako ostatní obory a úrovně vzdělávání. Vede dítě k tomu, aby si od útlého věku osvojovalo základy klíčových kompetencí a získávalo tak předpoklady pro své celoživotní vzdělávání pro své budoucí uplatnění v životě a ve společnosti.

Předškolní věk zahrnuje období od dovršení třetího roku dítěte po vstup do školy, tj. asi do ukončení šestého roku života. V tomto věku dochází k rozvoji pohybových a tělesných funkcí. Zlepšuje se jemná motorika a koordinace pohybů. Dochází k rozvoji sebeobsluhy, rozvíjí se také soustředěnost a pozornost, vnímání a myšlení. Celé období je úzce spjato s rozvojem řeči.

2.2.1 Adaptace a integrace

Na základě zkušeností víme, že adaptace probíhá v předškolním věku většinou bezproblémově. Proto toto téma souvisí s mou bakalářskou prací. Když adaptovat a integrovat, tak proč ne právě v předškolní výchově.

Migranty, kteří se rozhodnou trvale usadit v cílové zemi čeká složitý proces adaptace. Ta je částečně ovlivněna migranty samými, avšak větší podíl zahrnuje imigrační politika země a přístup její majoritní populace k imigrantům. Adaptace odráží řadu geograficky, ekonomicky, sociokulturně a psychologicky významných procesů.

Termín **adaptace** Velký sociologický slovník (1996) definuje jako: „proces a výsledek procesu změn chování ve struktuře společenské skupiny, v sociální organizaci nebo v kultuře přispívající k přežití, fungování nebo udržování rovnováhy se sociálním a přírodním prostředím.“⁶

Obecně je imigrace do nového prostředí považována za velmi závažný a hluboký zásah do lidského života, protože cizinec je nucen překonávat předsudky a lhostejnost ze strany přijímající společnosti. Výsledkem celého procesu adaptace je široké spektrum alternativních scénářů, a to od bezproblémového soužití k případné naturalizaci (tj.

---

⁶ KOLEKTIV AUTORŮ *Velký sociologický slovník. I, A-O*. Praha: Karolinum 1996, s. 40.

zdomácnění) až po ilegální pobyt nebo sociálněekonomickou marginalizaci (tj. vytlačení na okraj společnosti).⁷

S adaptací úzce souvisí pojem integrace, kterou můžeme vymezit jako proces, v jehož průběhu dochází ke sjednocování domácího obyvatelstva a přistěhovalců v jednu společnost. Jedná se o proces dvoustranný, který vyžaduje přizpůsobování cizinců na jedné straně a vytváření podmínek pro integraci cizinců v přijímání společnosti na straně druhé.⁸

Cesta sociální integrace vychází z myšlenky, že všechny sociální, kulturní, etnické, náboženské a další skupiny jsou si rovny. Svěbytné rozdíly by se neměly omezovat či likvidovat, ale měly by se zachovat a jejich rozvoj by měla společnost podporovat.⁹

J. Berry (1992) definuje čtyři základní typy soužití: integrace, asimilace, separace a marginalizace. Strategie jsou definovány:

- a) podle toho, do jaké míry si imigrant udržuje vztahy s ostatními etnickými skupinami;
- b) zda se představitelům této skupiny podařilo zachovat svou kulturní identitu.

Pokud mluvíme o prvním typu strategie tj. integraci, splňuje obě výše uvedené podmínky. U strategie asimilační je splněna pouze podmínka první. V případě separační strategie je tomu přesně naopak, tzn. první podmínka není splněna, ale druhá ano. V posledním případě, marginalizaci, není splněna ani jedna z podmínek. „Separace a marginalizace jsou postupy velmi diskriminující a neakceptovatelné.“¹⁰

V průběhu dvacátého století jsme se čím dál víc setkávali s překrýváním termínů integrace a multikulturalismu, který představoval ideální model integrace.

2.3 Právní normy

Nejdůležitějšími dokumenty, z nichž by se mělo vycházet při řešení problematiky vzdělávání a integrace cizinců jsou úmluva o právech dítěte, zákon

---

⁷ ŠIŠKOVÁ T. *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-648-9, s. 23.

⁸ <http://www.mvcr.cz/docDetail.aspx?docid=21101570&docType=ART&lang=cs>

⁹ ŠVARCOVÁ, E., MAREŠ, J. Spolupráce se školou pohledem rodičů žáků pocházejících z etnických menšin. *Pedagogická orientace* 2006, č. 1. s. 44.

¹⁰ ŠIŠKOVÁ, T. *Menšiny a migranti v České republice: my a oni v multikulturní společnosti 21. století*. Praha: Portál 2001, ISBN 80-7178-648-9, s. 24.

č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání.

2.3.1 Úmluva o právech dítěte

Pro potřeby managementu a řízení mateřské školy jsou nejdůležitějšími články 3, 12, 13, 14, 29, 30, 31, které ošetřují a zajišťují právní normy pro začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání. Vedení školy musí pedagogy seznámit s těmito právními normami.

Čl.3

1. Zájem dítěte musí být předním hlediskem při jakékoli činnosti týkající se dětí, ať už uskutečňované veřejnými nebo soukromými zařízeními sociální péče, soudy, správními nebo zákonodárnými orgány.
2. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se zavazují zajistit dítěti takovou ochranu a péči, jaká je nezbytná pro jeho blaho, přičemž berou ohled na práva a povinnosti jeho rodičů, zákonných zástupců nebo jiných jednotlivců právně za něho odpovědných, a činí pro to všechna potřebná zákonodárná a správní opatření.
3. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečí, aby instituce, služby a zařízení odpovědné za péči a ochranu dětí odpovídaly standardům stanoveným kompetentními úřady, zejména v oblastech bezpečnosti a ochrany zdraví, počtu a vhodnosti svého personálu, jakož i kompetentního dozoru.

Kompetentní dozor ano, ale zda je schopen kompetentního vzdělávání bez znalosti jazyka a vzdělání v oblasti integrace dětí cizinců, toť otázka.

Čl.12

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, zabezpečují dítěti, které je schopno formulovat své vlastní názory, právo tyto názory svobodně vyjadřovat ve všech záležitostech, které se jej dotýkají, přičemž se názorům dítěte musí věnovat patřičná pozornost odpovídající jeho věku a úrovni.

I v tomto případě by se dalo polemizovat, zda bez znalosti jazyka a vzdělání k integraci cizinců, může pedagog věnovat patřičnou pozornost dítěti cizinci.

Čl.13

1. Dítě má právo na svobodu projevu; toto právo zahrnuje svobodu vyhledávat, přijímat a rozšiřovat informace a myšlenky všeho druhu, bez ohledu na hranice, ať ústně, písemně nebo tiskem, prostřednictvím umění nebo jakýmikoli jinými prostředky podle volby dítěte.
2. Výkon tohoto práva může podléhat určitým omezením, avšak tato omezení budou pouze taková, jaká stanoví zákon a jež jsou nutná:
  - a) k respektování práv nebo pověsti jiných;
  - b) k ochraně národní bezpečnosti nebo veřejného pořádku, veřejného zdraví nebo morálky

Čl.14

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na svobodu myšlení, svědomí a náboženství.
2. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají práva a povinnosti rodičů a v odpovídajících případech zákonných zástupců, usměrňovat dítě při výkonu jeho práva způsobem, který odpovídá jeho rozvíjejícím se schopnostem.
3. Svoboda projevovat náboženství nebo víru může být podrobena pouze takovým omezením, jaká předpisuje zákon a která jsou nutná k ochraně veřejné bezpečnosti, pořádku, zdraví nebo morálky nebo základních práv a svobod jiných.

Čl.29

1. Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, se shodují, že výchova dítěte má směřovat k:
  - a) rozvoji osobnosti dítěte, jeho nadání a rozumových i fyzických schopností v co nejširším objemu;
  - b) výchově zaměřené na posilování úcty k lidským právům a základním svobodám, a také k zásadám zakotveným v Chartě Spojených národů;
  - c) výchově zaměřené na posilování úcty k rodičům dítěte, ke své vlastní kultuře, jazyku a hodnotám, k národním hodnotám země trvalého pobytu, jakož i země jeho původu, a k jiným civilizacím;
  - d) přípravě dítěte na zodpovědný život ve svobodné společnosti v duchu porozumění, míru, snášenlivosti, rovnosti pohlaví a přátelství mezi všemi

národy, etnickými, národnostními a náboženskými skupinami a osobami domorodého původu;

e) výchově zaměřené na posilování úcty k přírodnímu prostředí.

Čl.30

V těch státech, v nichž existují etnické, náboženské nebo jazykové menšiny nebo osoby domorodého původu, nesmí být dítěti náležejícímu k takové menšině nebo domorodému obyvatelstvu odíráno právo společně s příslušníky své skupiny užívat vlastní kultury, vyznávat a praktikovat své vlastní náboženství a používat svého vlastního jazyka.

Čl. 31

Státy, které jsou smluvní stranou úmluvy, uznávají právo dítěte na odpočinek a volný čas, na účast ve hře a oddechové činnosti odpovídající jeho věku, jakož i na svobodnou účast v kulturním životě a umělecké činnosti.¹¹

2.3.2 Zákon č. 561/2004 Sb.

Po roce 1989 došlo k řadě změn v českém školství. Cílem těchto změn je vytvoření demokratické a humánní školy, která bude dávat **všem členům společnosti stejné šance na vzdělání**. Nejzásadnější koncepční změnou je skutečnost, že výchova a vzdělávání dětí se speciálními vzdělávacími potřebami přestává být doménou speciálního školství, ale v souvislosti s integračními trendy se stává záležitostí všech typů škol (Vítková, 2004).

Od 1. ledna 2005 vešel v platnost *zákon č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání* (školský zákon). Na něj navazují jednotlivé vyhlášky:

- č. 14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání s účinností od 11. ledna 2005
- č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních s účinností od 9. února 2005

Vyhláška č.14/2005 Sb., o předškolním vzdělávání vymezuje podmínky provozu a organizaci mateřské školy. Mateřské školy lze zřizovat podle vyhlášky s provozem

---

¹¹ <http://www.crdm.cz/publikace/umluva/umluva.htm>

celodenním, polodenním a internátním. Předškolní vzdělávání se zpravidla uskutečňuje ve třech ročnících. Do jedné třídy mateřské školy lze zařadit děti z různých ročníků. „Dětem se speciálními vzdělávacími potřebami je zabezpečena nezbytná speciálně pedagogická podpora“ (vyhláška č.14/2004, §1). Dále vyhláška stanovuje počty přijatých dětí ve třídách mateřské školy, upravuje organizaci provozu mateřské školy v měsíci červenci a srpnu, stravování dětí a stanovuje rovněž podmínky úplaty za předškolní vzdělávání. Péče o zdraví a bezpečnost dětí je součástí §5. (vyhláška 14/2004)

Vyhláška č.72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb ve školách a školských poradenských zařízeních upravuje poskytování poradenských služeb. Podle této vyhlášky jsou poradenské služby ve školách a školských poradenských zařízeních poskytovány dětem a žákům, jejich zákonným zástupcům, školám a školským zařízením. Tato zařízení bezplatně poskytují poradenské služby. Poradenské služby jsou dětem a žákům poskytovány prostřednictvím výchovného poradce, speciálního pedagoga nebo školního psychologa ve škole. Mimo školu poskytují poradenské služby pedagogicko-psychologické poradny, speciálně pedagogická centra. Poradny mimo jiné zajišťují pedagogicko-psychologickou připravenost dětí na povinnou školní docházku, poskytují poradenské služby žákům se zvýšeným rizikem školní neúspěšnosti a poskytují metodickou podporu škole.

Zákon 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon) charakterizuje cíle předškolního vzdělávání a organizaci předškolního vzdělávání.

„Předškolní vzdělávání podporuje **rozvoj osobnosti dítěte předškolního věku**, podílí se na jeho zdravém citovém, rozumovém a tělesném rozvoji a na osvojení základních pravidel chování, základních životních hodnot a **mezilidských vztahů**. Předškolní vzdělávání vytváří základní předpoklady pro pokračování ve vzdělávání. Předškolní vzdělávání napomáhá vyrovnávat nerovnoměrnosti vývoje dětí před vstupem do základního vzdělávání a poskytuje speciálně pedagogickou péči dětem se speciálními vzdělávacími potřebami“ (školský zákon č.561/2004, §33).

Organizace předškolního vzdělávání:

Mateřské školy v současné době plní funkci vzdělávací. Děti si v kolektivu vrstevníků osvojují účelné návyky a dovednosti. Jsou vedeny k tvořivé práci, hygienickým návykům, udržování pořádku atd.

Předškolní vzdělávání je v České republice organizováno pro děti ve věku od tří do šesti let. O přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání rozhoduje ředitel mateřské školy. Dítě může být také přijato na dobu zkušebního pobytu, jehož délka nesmí přesáhnout 3 měsíce. „K předškolnímu vzdělávání se přednostně přijímají děti v posledním roce před zahájením povinné školní docházky. Pokud nelze dítě v posledním roce před zahájením povinné školní docházky přijmout z kapacitních důvodů, zajistí obec, v níž má dítě místo trvalého pobytu zařazení dítěte do jiné mateřské školy“ (školský zákon č.561/2004, §34).

Vzdělávání je založeno na zásadách rovného přístupu každého státního občana České republiky nebo jiného členského státu Evropské unie ke vzdělávání bez jakékoli diskriminace z důvodu rasy, barvy pleti, pohlaví, jazyka, víry a náboženství, národnosti, etnického nebo sociálního původu, majetku, rodu a zdravotního stavu nebo jiného postavení občana. Dále na zohledňování vzdělávacích potřeb jednotlivce a vzájemné úctě, respektu, názorové snášenlivosti, solidaritě a důstojnosti všech účastníků vzdělávání. (Zákon 561/2004 Sb.)

Cílem vzdělávání v mateřské škole je rozvoj osobnosti člověka, který bude vybaven poznávacími a sociálními způsobilostmi, mravními a duchovními hodnotami pro osobní a občanský život. Dále pochopení a uplatňování zásad základních lidských práv a svobod spolu s odpovědností a smyslem pro sociální soudržnost. **Utváření vědomí národní a státní příslušnosti a respektu k etnické, národnostní, kulturní, jazykové a náboženské identitě každého. Poznání světových a evropských kulturních hodnot a tradic, pochopení a osvojení zásad a pravidel vycházejících z evropské integrace jako základu pro soužití v národním a mezinárodním měřítku.** (Zákon 561/2004 Sb.)

Listina základních práv a svobod (dále „LZPS“) v čl. 33 odst. 1 zaručuje právo na vzdělání každému, tedy i cizincům, přičemž toto právo patří k těm, kterých je možné se domáhat v mezích zákonů, jež čl.33 Listiny provádějí¹². Těmito zákony jsou tradičně především školský zákon upravující zejména studium na základních, středních a vyšších

---

¹² viz čl. 41 LZPS

odborných školách a předškolní výchovu, a vysokoškolský zákon stanovující podmínky studia na vysokých školách. V souladu s těmito předpisy mají cizinci **přístup ke vzdělání na všech stupních za stejných podmínek jako čeští občané, tedy bezplatně, případně za stejný poplatek jako čeští občané** (tam, kde je takový poplatek za studium stanoven - např. v mateřských školách).

Školský zákon (*zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání, v platném znění*), který nabyl účinnosti dne 1. ledna 2005, všem cizincům bez ohledu na jejich pobytový status přiznává právo na přístup ke vzdělávání na základních, středních a vyšších odborných školách za stejných podmínek jako občanům ČR¹³. Zdálo by se, že toto právo náleží všem cizincům, tedy i těm, kteří na území pobývají bez víza či oprávnění k pobytu. V odstavci druhém § 20 však školský zákon stanovoval, že před nástupem žáka do školy musí být prokázána oprávněnost jeho pobytu na území ČR, čímž fakticky přijetí dítěte nelegálně pobývajících na území do školy znemožňoval¹⁴. Změna školského zákona¹⁵ účinná **od 1. 1. 2008** přináší v tomto směru posun. Osoby, které nejsou uvedeny v odstavci 1, mají za stejných podmínek jako občané Evropské unie přístup:

d) k předškolnímu vzdělávání, základnímu uměleckému vzdělávání, jazykovému vzdělávání a ke školským službám podle tohoto zákona, pokud mají právo pobytu na území České republiky¹⁶ na dobu delší než 90 dnů¹⁷, popřípadě pokud jsou osobami oprávněnými pobývat na území České republiky za účelem výzkumu¹⁸, azylanty, osobami požívajícími doplňkové ochrany¹⁹, žadateli o udělení mezinárodní ochrany²⁰ nebo osobami požívajícími dočasné ochrany²¹.

---

¹³ viz § 20 školského zákona

¹⁴ V praxi školy dříve postupovaly podle metodického pokynu Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy č. 21 863/2000-11, který výslovně stanovil, že nepředloženi dokladu o oprávněnosti pobytu žáka nesmí být důvodem pro jeho nepřijetí do základní školy. Tento metodický pokyn však byl v roce 2005 zrušen.

¹⁵ provedená zákonem č. 343/2007 Sb.

¹⁶ (Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů)

¹⁷ (Čl. 10 písm. b) směrnice Rady 2004/81/ES ze dne 29. dubna 2004 o povolení k pobytu pro státní příslušníky třetích zemí, kteří jsou oběťmi obchodování s lidmi nebo obdrželi pomoc k nedovolenému přistěhovalectví a kteří spolupracují s příslušnými orgány)

¹⁸ Čl. 12 směrnice Rady 2005/71/ES ze dne 12. října 2005 o zvláštním postupu pro přijímání státních příslušníků třetích zemí pro účely vědeckého výzkumu

¹⁹ (Čl. 23 odst. 2 a čl. 27 směrnice Rady 2004/83/ES ze dne 29. dubna 2004 o minimálních normách, které musí splňovat státní příslušníci třetích zemí nebo osoby bez státní příslušnosti, aby mohli žádat o

Před přijetím žáka k předškolnímu vzdělávání se vyžaduje prokázání oprávněnosti pobytu. V praxi tak právní úprava neumožňuje vzdělávání dětí cizinců, kteří na území ČR pobývají nelegálně. Pokud dítě nemá trvalé bydliště nebo není občanem Evropské unie, nemá zdravotní pojištění.

Na základě §14 odstavce 1-2 Zákona 561/2004 Sb. zajišťuje obec, kraj, popřípadě ministerstvo pro příslušníky národnostních menšin vzdělávání v jazyce národnostní menšiny v mateřských, základních a středních školách, a to v obcích, v nichž byl v souladu se zvláštním právním předpisem zřízen výbor pro národnostní menšiny, pokud jsou splněny podmínky stanovené tímto zákonem. Třídou mateřské školy lze zřídit, pokud se ke vzdělávání v jazyce národnostní menšiny přihlásí nejméně 8 dětí s příslušností k národnostní menšině; mateřskou školu s jazykem národnostní menšiny lze zřídit za předpokladu, že všechny třídy budou v průměru naplněny nejméně 12 dětmi nebo žáky s příslušností k národnostní menšině v jedné třídě.

Podle § 16 odstavce 1 a 4 Zákona 561/2004 Sb. je dítětem se speciálními vzdělávacími potřebami osoba se zdravotním postižením, zdravotním znevýhodněním nebo sociálním znevýhodněním, přičemž sociálním znevýhodněním je pro účely tohoto zákona postavení azylanta, osoby požívající doplňkové ochrany a účastníka řízení o udělení mezinárodní ochrany na území České republiky podle zvláštního právního předpisu. (Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu), ve znění pozdějších předpisů.)

---

postavení uprchlíka nebo osoby, která z jiných důvodů potřebuje mezinárodní ochranu, a o obsahu poskytované ochrany

²⁰ Čl. 10 odst. 1 směrnice Rady 2003/9/ES ze dne 27. ledna 2003, kterou se stanoví minimální normy pro přijímání žadatelů o azyl

²¹ Čl. 14 odst. 1 směrnice Rady 2001/55/ES ze dne 20. července 2001 o minimálních normách pro poskytování dočasné ochrany v případě hromadného přílivu vysídlených osob a o opatřeních k zajištění rovnováhy mezi členskými státy při vynakládání úsilí v souvislosti s přijetím těchto osob a s následky z toho plynoucími).

2.3.3 Další dokumenty ve vztahu k dětem imigrantů

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu a o změně zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů, (zákon o azylu)

§1 Zákon upravuje

- a) podmínky vstupu a pobytu cizince, který projeví úmysl požádat Českou republiku o mezinárodní ochranu formou azylu nebo doplňkové ochrany na území České republiky (dále jen "území"), a pobyt azylanta nebo osoby požívající doplňkové ochrany na území
- b) řízení o udělení mezinárodní ochrany formou azylu nebo doplňkové ochrany a řízení odnětí azylu nebo doplňkové ochrany,
- c) práva a povinnosti žadatele o udělení mezinárodní ochrany, azylanta a osoby požívající doplňkové ochrany na území,
- d) působnost Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo"), Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy a Policie České republiky (dále jen "policie") v této oblasti státní správy,
- e) státní integrační program,
- f) azylová zařízení.

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky

§ 1 Předmět úpravy

- (1) Tento zákon upravuje v návaznosti na přímo použitelný právní předpis Evropských společenství podmínky vstupu cizince na území České republiky (dále jen "území") a vycestování cizince z území, stanoví podmínky pobytu cizince na území a vymezuje působnost Policie České republiky (dále jen "policie"), Ministerstva vnitra (dále jen "ministerstvo") a Ministerstva zahraničních věcí v této oblasti státní správy.

- (2) Cizincem se rozumí fyzická osoba, která není státním občanem České republiky, včetně občana Evropské unie.
- (3) Úprava vstupu, pobytu a vycestování občana Evropské unie se vztahuje i na občana státu, který je vázán mezinárodní smlouvou sjednanou s Evropským společenstvím a na občana státu, který je vázán Smlouvou o Evropském hospodářském prostoru, pokud tato smlouva nestanoví jinak.

Jako nedostatečně legislativně ošetřeno by mohlo být chápáno zajištění zdravotního pojištění. Pokud dítě nemá trvalé bydliště v České republice, nebo jeho zákonní zástupci nejsou občané Evropské unie, není zdravotně pojištěno. Každá škola, která takové dítě přijme se vystavuje nebezpečí, že v případě úrazu bude muset ošetření dítěte zaplatit.

2.4 Multikulturní výchova

S nárůstem počtu dětí cizinců v mateřských školách vstupuje do popředí potřeba vzdělávat se v multikulturní výchově a to i v případě, kdy v současné době na škole děti cizince nemáme, protože nevíme, kdy tato situace nastane. Správný manager plánuje dopředu a je na tuto situaci připraven.

Multikultura - kultura vzniká propojením kultur různých etnik, společností, různých tradic a náboženského vyznání. Její částí je multikulturní výchova.

Multikulturní výchova v mateřské škole představuje "mnohokulturní" výchovu, která akceptuje kultury všech národností dětí, které jsou ve třídě. Je velice důležité začínat s multikulturní výchovou již v předškolním věku, protože děti kolem tří let nemají ještě předsudky, neuvědomují si své rozdíly. Vhodnou motivací, kladnými příklady, vytvářením přátelských a kamarádkých vztahů mezi dětmi dochází k vytváření základů kladných postojů na celý život.

Multikulturní výchovu lze rozdělit na:

- a) multikulturní výchovu z hlediska dítěte cizí národnosti zabezpečující dětem z etnických, rasových, náboženských a jiných skupin podmínky, které jsou přizpůsobeny specifickým jazykovým, kulturním a jiným potřebám těchto dětí;

- b) multikulturní výchovu z pohledu skupiny českých dětí na jiné, odlišné národnosti, umožňující českým dětem vytvářet si dispozice k pozitivnímu vnímání a hodnocení kulturních systémů odlišných od jejich vlastní kultury a na tomto základě se vytváří a formuje jejich chování k dětem z jiných kultur;
- c) multikulturní výchovu z hlediska cílů Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání, která je součástí vzdělávací nabídky školního vzdělávacího programu, který je tvořen na základě požadavků Rámcového vzdělávacího programu pro předškolní vzdělávání. Mezi rámcové cíle a záměry předškolního vzdělávání, které úzce souvisí s multikulturní výchovou patří základy pro zdravé sebevědomí a sebejistotu, pro schopnost být samo sebou a zároveň se přizpůsobit životu v sociální komunitě - v kulturní a multikulturní společnosti; jednat v duchu základních lidských a etických hodnot - to vše na úrovni přizpůsobené věku předškolního dítěte.

V návaznosti na obecné cíle jsou prvky multikulturní výchovy obsaženy v hlavních cílech předškolní výchovy:

1. rozvíjení dítěte a jeho schopnosti učení

Systematicky rozvíjet řeč dítěte a cvičit schopnosti a dovednosti, které umožňují a usnadňují dítěti proces jeho dalšího rozvoje a učení. Podporovat stále dokonalejší chápání okolního světa, motivovat děti k aktivnímu poznávání, povzbuzovat zájem poznávat nové a objevovat neznámé, porozumět věcem a jevům kolem sebe, přispívat k elementárnímu chápání světa kolem sebe a učit děti schopnosti přijímat odlišnosti jako normální jev v životě dítěte.

2. osvojení si základů hodnot, na nichž je založena naše společnost

Umožňujeme dítěti poznávat takové hodnoty jako je nedotknutelnost lidských práv, individuální svoboda, stejná hodnota a rovnost všech lidí, soucítění a solidarita s ohroženými nebo nějakým způsobem znevýhodněnými, péče o druhé a ohled na ně, v rozsahu dětských možností přispívat k předávání kulturního dědictví, jeho hodnot a

tradic jednotlivých národů za přímé spolupráce rodičů dětí, rozvíjet schopnost komunikovat na verbální a nonverbální úrovni, vést děti k sociální soudržnosti různými dostupnými formami a připravovat je tím na život v multikulturní společnosti a k tomu, aby vnímaly různost kulturních komunit jako samozřejmost a měly porozumění pro jejich rozdílné hodnoty i pro vzájemné sblížení, navazování přátelství.

Důležité je, aby k cílům multikulturní výchovy směřovala celá škola (ředitel, učitelé, děti) respektive, aby fungovala na principech slušnosti, rovnosti-partnerství, vzájemné úcty, tolerance a respektu.

2.5 Management

I management školy musí reagovat na příchod cizinců do mateřských škol. Musí mít připravenou metodiku pro jejich integraci, vzdělaný a situace znalý personál i s tím související materiální vybavení.

2.5.1 Definice managementu

Management je všeobecně uznávaným faktorem, který významně ovlivňuje prosperitu organizace. Řízení je chápáno jako součást úspěšné existence školy. Pro ilustraci se uvádějí tři definice pojmu management a to postupně podle toho, zda zdůrazňují²² :

- vedení lidí, nebo
- specifické funkce vykonávané vedoucími pracovníky, nebo
- účel a používané nástroje

„Typickým příkladem definice, která zdůrazňuje vedení lidí, je volná interpretace pojetí, jež vzniklo již koncem dvacátých let minulého století díky úsilí Americké manažerské asociace (American Management Association), v tomto pojetí management znamená umění dosahovat cíle organizace rukama a nohama jiných.“

„Příkladem definice managementu, která zdůrazňuje specifické funkce vykonávané vedoucími pracovníky, je: Management znamená zvládnutí plánovacích,

---

²²VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O., *Moderní management v teorii a praxi*, Praha: Management press, 2006, ISBN80-7261-143-7, str.11

organizačních, personálních a kontrolních činností, zaměřených na dosažení soustavy cílů organizace.“

„Příkladem definice managementu, která především poukazuje na účel a používané nástroje manažerské práce, je: Management je soubor přístupů, názorů, doporučení a metod, které užívají vedoucí pracovníci (manažeři) k zvládnutí specifických činností (manažerských funkcí), směřujících k dosažení soustavy cílů organizace.“²³

2.5.2 Základní funkce manažera

Manažeři vykonávají pět základních funkcí²⁴:

A. Plánování

Plánování je zaměřeno do budoucnosti, určuje čeho má být dosaženo a jak. Za plánování nesou odpovědnost manažeři. Plánování je všeobecně považováno za nejdůležitější nástroj pro dosahování cílů.

B. Organizování

Organizování zahrnuje zřízení účelné struktury rolí pro lidi, kteří v dané organizaci pracují. Účelné struktury zajistí, že všechny úkoly pro dosažení cíle jsou přiděleny, pokud možno těm, kteří jsou schopni je splnit co nejlépe. Funkci organizování lze také charakterizovat jako členění pracovních úkolů na dílčí pracovní úkony, delegování pravomocí a vytváření specifických organizačních jednotek.

C. Personalistika

Personalistika zahrnuje obsazování a udržování obsazených míst v organizaci. Provádí se pomocí identifikování požadavků na pracovní síly, náborem, výběrem, plánováním profesního rozvoje pracovníků, odměňováním, personálním informačním systémem.

D. Vedení lidí

Vedení lidí je ovlivňováno tak, aby byli prospěšní organizaci a podíleli se na dosahování skupinových a podnikových cílů. Vedení zahrnuje motivaci, pracovní styl, přístupy manažerů a komunikaci.

---

²³ VODÁČEK, L., VODÁČKOVÁ, O., *Moderní management v teorii a praxi*, Praha: Management press, 2006, ISBN80-7261-143-7, str.12

²⁴ WEIHRICH, H.-KOONTZ, H.: *Management*, Praha: Victoria Publishing, 1993, ISBN 80-85605-45-7

E. Kontrolování

Kontrolní činnost je nedílnou součástí manažerských aktivit na všech stupních řízení. Účelem kontroly není pouhá informovanost řídicích pracovníků o stavu sledované reality, ale především její preventivní vliv.

2.5.3 Plánování

Všechny tyto funkce úzce souvisí s tematikou bakalářské práce. Plánování je považováno za prioritní manažerskou funkci. Zabírá značnou část času a je zaměřeno na stanovení budoucích stavů organizace. Plánování znamená určení cíle s ohledem na zdroje finanční, personální, technické, materiální a stanovení cest k dosažení cílů. Vzhledem k tomu bude muset většina vedoucích pracovníků ve školství začít přemýšlet, jak lépe integrovat děti cizince do vzdělávacího systému. Svým plánováním umožnit dětem cizincům snadnější vstup do předškolního vzdělávání, s ohledem na jejich jazykové znalosti a na jejich individualitu. Úspěšný manažer, ředitel školy se dovede nejen vyrovnat s důsledky realizované změny, ale i dovede identifikovat potencionální hrozby a připravit se na ně. To znamená, že vypracuje alternativní strategické plány pro eventuální budoucí situace.

Plánování obsahuje klíčové prvky:

A. Cíle

Funkce plánování začíná stanovením cílů. Při určování cílů plánů je třeba mít na zřeteli následující požadavky:

- 1) priorit v obsahu by měly být cíle, které mají rozhodující význam pro daný objekt plánování
- 2) měřitelnosti použití kvantifikace cílů umožňuje snadné pochopení úkolu, dovoluje průběžně kontrolovat
- 3) přiměřenosti přiměřenost by měla být promítnuta do počtu cílů, cíle musí být přiměřené jak okolnímu vývoji, tak korespondovat s možnostmi organizace.

B. Aktivity

Aktivity určují jak bude cíle efektivně dosaženo. Úkolem manažerů (ředitelů) je volba správných aktivit a jejich kombinací.

C. Zdroje

Realizace plánů se neobejde bez zabezpečení zdrojů. Zdroje se v mnoha případech stávají limitujícím faktorem. Zdroje představují například finanční prostředky, v tomto případě na vzdělávání pedagogů v oblasti multikulturní výchovy a jazyků, personální zabezpečení v požadované kvalifikační struktuře, materiální zabezpečení.

D. Implementace plánů

Termíny a odpovědnost jsou dalšími nutnými atributy plánů, které ovlivňují realizaci plánů. K vlastní implementaci plánů dochází pomocí jiných lidí, které manažeři musejí motivovat tak, aby bylo dosaženo plánovaných cílů.

Pro tyto účely využívají manažeři pravomoci přesvědčování a zásady.

Pravomoc je formální moc manažera vyplývající z jeho postavení v organizační struktuře. Podstatnou pravomocí je právo manažera uskutečňovat určitá rozhodnutí a očekávat, že budou jeho podřízenými plněna.

Přesvědčování lze názorně charakterizovat jako proces „prodeje“ plánu těm, kteří ho budou realizovat. Důležitou roli hraje komunikace a přesvědčování o smysluplnosti plánu a jeho významu pro organizaci i zaměstnance.

Zásady pro implementaci plánu by měly manažerům poskytnout pomoc při jejich naplňování. Účinné zásady mají tyto vlastnosti: pružnost, úplnost, koordinaci, etiku a jednoznačnost. Pružnost, tzn. musejí být neustále rozvíjeny, zdokonalovány. Úplnost tzn. musí reagovat na nahodilé i potenciální okolnosti. Koordinace tzn. musejí vzájemně harmonizovat. Etika tzn. zásady musejí být v souladu s obecnými etickými požadavky. Jednoznačnost tzn. zásady musejí být jasné a logické.

2.5.4 Vedení lidí

Management školy ve smyslu vedení tvoří ředitel, zástupce ředitele a u větších škol ještě pracovník vyčleněný na oblast hospodaření školy. Školní management řídí organizaci podle určených pravidel.

Ředitel školy je v pozici vrcholového manažera a zodpovídá za její provoz a organizaci, za kvalitu vzdělávacího procesu, za úroveň spolupráce školy s rodiči a veřejností, za ekonomické a personální otázky. Jeho důležitými úkoly jsou hodnocení

výsledků práce školy i jednotlivých učitelů, **ovlivňování a motivování** pracovníků školy a kontrolování jejich činnosti.²⁵

Značná část manažerských dovedností se vztahuje k vedení lidí. Jedná se o chování manažera, kterým ovlivňuje chování svého týmu a vstupuje do pracovních mezilidských vztahů.

Tyto aktivity mohou být zaměřeny na řešení sporů a konfliktů, na motivování a získávání pracovníků pro určité, mnohdy nepopulární činnosti, na ovlivňování jejich pracovních postojů, na vytváření podmínek a situací usnadňujících vzájemnou komunikaci, na vytváření fungujícího a výkonného pracovního týmu. Z bohatého spektra manažerských dovedností zaměřených na vedení lidí budu věnovat pozornost motivování pracovníků.

Motivování pracovníků je považováno za jednu z nejnáročnějších manažerských činností. Na základě složitosti celého procesu, který je ovlivněn řadou faktorů a je značně variabilní z hlediska úspěšnosti, je nezbytné rozlišovat vnitřní motivační stav či rozpoložení pracovníka, které jej vedou k určitému chování. Tento vnitřní stav je aktivizován našimi potřebami, zájmy, návyky, ideály a podobně.

Vedle toho na nás působí z vnějšího prostředí různé pobídky, impulzy či stimuly různé povahy, jimiž se nás lidé z našeho okolí snaží ovlivnit či usměrnit. Tyto stimuly mohou, ale také nemusí ovlivnit naše chování.

Další důležitou okolností je zvláštnost osobního motivačního profilu každého z nás. V této souvislosti má význam také vzdělání, věk, pohlaví, životní zkušenosti, cíle, ambice, začlenění sociální. To vše modifikuje a utváří naši přístupnost nebo nepřístupnost k vnějším stimulům.

Z obecně poznatkového, ale i z praktického hlediska manažerské práce je nezbytné je diferencovat na tzv. satisfaktory a motivátory (Štika, Rymeš, Riegel, Voskovec, 2003).

Satisfaktory tvoří podmínky, které vedou k spokojenosti nebo nespokojenosti pracovníků a zahrnují takové faktory, jako jsou pracovní podmínky, kvalita mezilidských vztahů, plat, sociální politika organizace apod. Ovlivňují především pracovní pohodu.

Motivátory přímo podněcují člověka k aktivitě. K motivátorům se řadí obsah samotné práce, úspěch, uznání, odborný růst, kariérový rozvoj apod. Prostředky

---

²⁵ Řízení školy, Praha. Walter Kluwer, 2010, číslo 12, str.30

pracovní stimulační se obvykle rozděluje na materiální a morální. Vhodnost užívání jednotlivých typů pobídek, jejich střídání, vhodné užívání odměn a trestů je jádrem a podstatou dovedností manažera. Za nejvýraznější motivátory jsou podle odborné literatury považovány: pracovní hodnocení manažerem, hodnocení skupinou, možnost samostatné práce, pracovní jistota, svěřená odpovědnost, ocenění úspěchu, znalost možností kariérového postupu apod²⁶.

2.6 Marketing

Marketingového řízení školy je třeba využít právě v měnícím se prostředí multikultury. V současné době máme dětí dostatek, ale naše plánování a vize musejí počítat s demografickým vývojem, a proto budeme muset počítat s větším množstvím cizinců v našich školách. V budoucnu budeme muset zahrnout do *marketingových tahů* školy i nabídku pro cizince.

A proto hlavním motivem pro zdůrazňování efektivity práce školy je úsilí uspokojit vzdělávací potřeby společnosti s přihlédnutím na měnící se podmínky prostředí, ve kterém školy fungují. Škola se postupně mění a kritériem úspěšnosti žáka, se stává vybavenost dětí potřebnými klíčovými kompetencemi. Se vstupem do EU a otevření se světu jsme byli postaveni před problém nástupu dětí cizinců do mateřských škol. Většina z nás si neuvědomovala, jak rychle se ekonomické, sociální a kulturní prostředí mění a vyvolává nové potřeby společnosti po vzdělávacích službách. Jen škola, která rychle a pružně reaguje na změny prostředí, může být efektivní a vynikající. Praxe ukazuje, že uznávaná a vynikající škola je produktem především kvalitního managementu. Managementu, který se nebojí měnit zaběhlé stereotypy a chápat školu jako subjekt, který se v tržním prostředí musí chovat tržně. Škola orientovaná na své klienty a zákazníky (děti, rodiče, prarodiče, zřizovatele, stát, společnost), škola zvažující, zdali je její školní vzdělávací program kvalitní a vycházející z potřeb společnosti, škola komunikující se všemi svými partnery a veřejností, škola používající kladné image na veřejnosti²⁷. **Taková škola volí strategii**

---

²⁶ Řízení školy, Praha. Walter Kluwer, 2011, číslo 3, str.19-20

²⁷SVĚTLÍK, J., *Marketingové řízení školy*, Praha : ASPI, 2006, ISBN 80-7357-176-5, str.13

založenou na marketingovém řízení. Hlavním cílem marketingového řízení školy je vytvořit efektivně fungující školu.

2.6.1 Efektivní škola

Pojem efektivní škola je široký pojem. Efektivní školou rozumíme instituci, ve které jednoznačně dochází k osobnímu rozvoji dětí, než by se dalo očekávat vzhledem k jejich úrovni na vstupu, přičemž k tomuto rozvoji dochází v příznivém edukativním prostředí, v souladu se zájmy a potřebami společnosti, a to ekonomicky efektivním způsobem. Za hlavní atributy efektivní školy je možné považovat:²⁸ profesionální vedení školy, sdílení vize a akceptování cílů spolupracovníky, vhodné edukativní prostředí, evaluace kvality práce, učící se školu, otevřenou školu, vzdělávání probíhající ekonomicky efektivním způsobem.

Profesionální vedení školy (profesionální leadership) lze charakterizovat existencí:

- **vize - integrovat všechny děti cizince**
- **dlouhodobých cílů - vzdělávání dětí cizinců v MŠ**
- **jasnou strategií jejich dosažení – multikulturní výchova**
- **kreativitou, citlivostí vůči dětem, profesionálním řízením změn, schopností motivovat spolupracovníky k naplnění cílů školy**

2.6.2 Faktory vnímání kvality školy

Kvalita vnitřního prostředí je jedním z rozhodujících a nejsilnějších faktorů vnímání kvality školy. Vnitřní prostředí školy je určující pro vytváření vhodného edukačního prostředí. Je to prostředí, které povzbuzuje ke spolupráci a aktivní účasti. Rozhodující roli hraje kvalita managementu školy a jejího sboru, mezilidské vztahy a kultura školy.

Jedním ze základních předpokladů dobrého fungování školy je **zpětná vazba**. Tyto informace týkající se kvality vzdělávání musí vycházet zejména zevnitř školy, ze strany připomínek dětí a jejich rodičů, pedagogů i nepedagogických pracovníků. Důležitá je i zpětná vazba z vnějšího prostředí, ze strany bývalých rodičů, veřejnosti.

---

²⁸SVĚTLÍK.J., *Marketingové řízení školy*, Praha : ASPI, 2006, ISBN 80-7357-176-5, str.13

Škola s těmito informacemi trvale pracuje a management školy je využívá ke zkvalitnění svých rozhodnutí.

Učící se škola představuje pojem, kdy pracovníci školy na všech úrovních neustále pracují na svém odborném růstu, a tím vytvářejí i předpoklady pro zvýšení kvality pedagogické a nepedagogické práce.

Otevřená škola je základem efektivního řízení. Pokud vážne komunikace uvnitř školy, dochází ke zhoršování vnitřního klimatu s negativním dopadem na pracovníky školy i na děti. Příčinou nedostatků v horizontální komunikaci je často podcenění její důležitosti z pohledu vedení školy. Je to především ředitel, kdo by měl být iniciátorem otevřené komunikace jak s pedagogy, tak i dětmi a jejich rodiči. Příčinou problémů v komunikaci na horizontální úrovni jsou často špatné mezilidské vztahy na pracovišti. Škola by však měla umět komunikovat s jednotlivými subjekty vnějšího prostředí, s rodiči, školami, veřejností. Komunikace by měla být otevřená, srozumitelná, pravdivá, pravidelná.

Dalším atributem efektivní školy je **vzdělávání probíhající efektivním způsobem**. Jedním z největších problémů vzdělávání je nedostatek peněz. Na druhou stranu kvalifikované rozhodování v oblasti alokace finančních zdrojů může škole vytvořit podstatně lepší podmínky pro efektivní fungování.

Splnění poslání a cílů každé školy závisí na dostatečném množství nových dětí, finančních prostředků, na práci učitelů a vybavení školy. V tomto rychle se měnícím prostředí musí škola čelit nepředvídatelným, zásadním a častým změnám, aby byla úspěšná, vyžaduje to ze strany školy nejen rychle se těmto změnám přizpůsobovat, ale i rychle a tvořivě na ně reagovat.

2.6.3 Vlivy působící na školu

Vlivy prostředí, které působí na školu, můžeme rozdělit dle místa působení na vnitřní a vnější vlivy. Vlivy vnitřní působí uvnitř školy. Jejich ovlivnitelnost vedením školy je vyšší, než je tomu u vlivů vnějších. Ředitel školy může změnit organizaci školy, pracovat s lidskými zdroji, zlepšovat vybavenost, zabezpečovat další vzdělávání pedagogických pracovníků, zajistit dodatečné finanční zdroje. Vůbec a nebo málo jsou ovlivnitelné jevy přicházející z vnějšího prostředí školy. Mezi ně patří ekonomické vlivy, demografické vlivy, politické vlivy a kulturní vlivy.

Kulturní a sociální prostředí představuje řada faktorů, které vyplývají z hodnot, přístupů a preferencí, zvyků obyvatelstva určité oblasti nebo země. Ty pak dávají směr chování a jednání obyvatel v oblasti politické, sociální i hospodářské. Lidé vyrůstají a žijí v určitém prostředí, to usměrňuje a vytváří jejich hodnoty a normy chování. Kultura určité společnosti je výsledkem působení sociálního prostředí. A tak, aniž si to uvědomujeme, jsou uznávané hodnoty, zvyky a chování každého z nás ovlivňovány celou řadou faktorů:

- příslušností k určitému národu
- odlišnostmi regionálními, etnickými, náboženskými
- příslušností k určité generaci
- příslušností k určité sociální třídě
- podnikovou kulturou

Kulturu každé školy ovlivňuje řada vlivů často těžce ovlivnitelných, vyplývajících i z národní kultury, tradice, profesní kultury, velikosti školy, atd. Poznání těchto kulturních a sociálních vlivů je pro vedení školy důležitým předpokladem úspěchu. Změnit přímo hodnoty dospělých lidí určitým směrem je většinou nadlidský úkol. Tyto hodnoty lze měnit postupně. Překážky vyplývající z kulturních bariér je možno překonat stanovením správné strategie a dobré organizace.²⁹

2.6.4 Škola a rodiče

Jako specifikum lze vykládat spolupráci pedagogů s rodiči cizinci. Tato spolupráce je velmi důležitá. Pedagog musí volit vhodnou formu komunikace s rodiči cizinci, kteří nerozumí česky. Často jazyková bariéra je původcem velkých problémů. Většina rodičů cizinců rozumí částečně českým sloům, ale písemný projev je bohužel nedostatečný. I na tu skutečnost musí pedagog reagovat. Čím bližší spolupráci naváže pedagog s rodiči dětí cizinců, tím jednodušší bude integrace jejich dítěte do mateřské školy. Ze zkušeností vyplývá, pokud komunikace probíhá bez problémů, rodiče dětí cizinců se snaží zapojit aktivně do života mateřské školy.

Hlavním posláním školy je efektivním způsobem uspokojovat potřeby výchovy a vzdělávání dětí. Aby škola mohla plnit své poslání, vstupuje do kontaktu s řadou dalších subjektů. Tyto subjekty tvoří prostředí, ve kterém škola funguje a kterým je

---

²⁹ Světlík, J., Marketingové řízení školy, Praha : ASPI, 2006, ISBN 80-7357-176-5, str.38-39

zároveň ovlivňována. Meziprostředí školy tvoří děti, rodiče, prarodiče. Kromě těchto hlavních zákazníků jsou to i subjekty, které patří do vzdělávací soustavy /MŠMT, zřizovatelé, konkurenční a partnerské školy, rezortní organizace/. Škola je nedílnou součástí vzdělávací soustavy státu. Úzké spojení mezi společností a školou dokumentují i proměny školy a celé vzdělávací soustavy, které souvisí s probíhajícími změnami ve společnosti.

O výběru mateřské školy rozhodují rodiče. Stále více rodičů chápe vzdělání jako cestu k sociálnímu a ekonomickému úspěchu svého dítěte. Proto nalezení kvalitní školy, kde bude dítě spokojené je rodiči považováno za jednu ze základních podmínek dobrého životního startu jejich dítěte. Ukazuje se, že pokud jsou rodiče v častém přímém styku se školou a jsou více angažováni do aktivit školy, dosahují jejich děti lepších výsledků.

Komunikace a spolupráce rodičů se školou může být různá. Buď jsou rodiče pouhými pasivními příjemci informací o činnosti školy, nebo se předpokládá jejich aktivní účast na práci školy. Podle těchto hledisek může být komunikace s rodiči a jejich zapojení se na aktivitách školy rozdělena do tří rovin:

- a) první úroveň komunikace představuje jednosměrný tok informací od školy k rodičům. Zpětná vazba od rodičů se v tomto případě nepředpokládá.
- b) druhá úroveň komunikace předpokládá vyšší zapojení rodičů do aktivit školy.

Rodiče jsou žádáni o pomoc, názor nebo návrhy na řešení některých problémů školy. Komunikace je oboustranná a uskutečňuje se většinou ústní formou. Ředitelka používá této komunikace jako zpětné vazby. Může se tak dozvědět o práci učitelky, o nedostatecích v práci školy.

- c) třetí úroveň komunikace předpokládá zapojení rodičů do činnosti školy jako přímých partnerů školy. Rodiče diskutují problémy školy, podílí se jako sponzoři, pomáhají při organizacích různých akcí, popřípadě je pro školu sami organizují.³⁰

---

³⁰ Světlík, J., Marketingové řízení školy, Praha : ASPI, 2006, ISBN 80-7357-176-5, str.55-56

3. PRAKTICKÁ ČÁST

3.1 Cíl praktické části

Integrace je dnes běžným pojmem, resp. v problematice školství pojem neustále zdůrazňovaný. Jak je tomu však v každodenním životě? Jak jsou cíle realizovány? Na tyto otázky mohou nejlépe odpovědět pedagogové, jichž se bezprostředně tento problém dotýká. Proto jsem se také na ředitelky a učitelky mateřských škol obrátila při zpracování výzkumu, a to v návaznosti na zjištění uvedené v teoretické části.

V naší republice je dlouhodobě věnována pozornost problematice integrace a vzdělávání romských dětí. Problematika integrace dětí cizinců do předškolního vzdělávání a jejich vzdělávání značně zaostává.

Cílem je zjistit možnosti způsobu začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání, zmapovat postupy a praktiky tohoto procesu. Výstupem je návrh, doporučení jak optimalizovat proces začleňování dětí cizinců .

3.2 Použité metody

3.2.1 Vstup do terénu předvýzkum

Předvýzkum jsem uskutečnila v období listopad – prosinec 2010 v několika mateřských školách v Jablonci nad Nisou. Dotazník byl upraven na základě pilotáže provedené na vzorku 15 ředitelky mateřských škol v Jablonci nad Nisou. (konkrétní forma dotazníku viz příloha č.1)

Dotazník obsahoval celkem 24 otázek s otevřenou či uzavřenou volbou odpovědi. Celkem bylo rozesláno 90 dotazníků, 80 bylo respondenty navraceno, z toho 60 škol přišlo do styku s dětmi cizinci a dotazník vyplnily, 20 škol tento problém zatím neřešilo a dotazník nevyplnily. Návratnost činí 89%.

3.3 Popis zkoumaného vzorku a průběh výzkumu dotazníkového šetření

Výzkum byl proveden na vzorku 80 ředitelky, vedoucích učitelky a učitelky mateřských škol všech krajů České republiky.

Vlastní výzkum byl realizován v **období** od 1. února 2011 do 4. března 2011. Provedený výzkum jsem (dle odborné literatury) označila jako:

1. **aplikovaný** – zaměřený na to, aby jeho výsledky byly využitelné při řešení konkrétních problémů praxe;
2. **akční** – výzkum, který je prováděn za účelem pochopení určitého jevu, a který vede k praktickému využití;
3. **kvantitativní** - byly použity „statistické nástroje pro měření a vyhodnocení zkoumaných objektů.³¹

Ve vztahu ke stanovenému cíli byla využita metoda dotazníkového šetření.

Výsledky výzkumu nelze zevšeobecňovat, jsou určeny pro účely této bakalářské práce a plně se vztahují pouze na:

- období, v němž byl výzkum realizován;
- na lokalitu výzkumu – 60 mateřských škol z celé České republiky

---

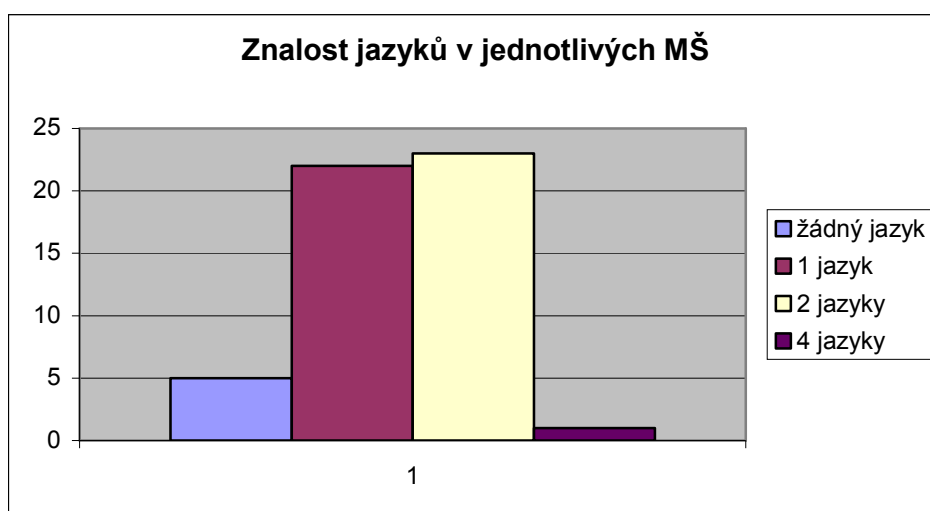
³¹ Gavora, P., Úvod do pedagogického výzkumu, Brno, Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6, s. 101

3.4 Výsledky a jejich interpretace

V následující části práce se budu věnovat výsledkům výzkumu dotazníkového šetření.

Otázka č. 1: Ovládáte cizí jazyk?

Žádný jazyk	1 jazyk	2 jazyky	3 jazyky	4 jazyky
5	22	23	18	1

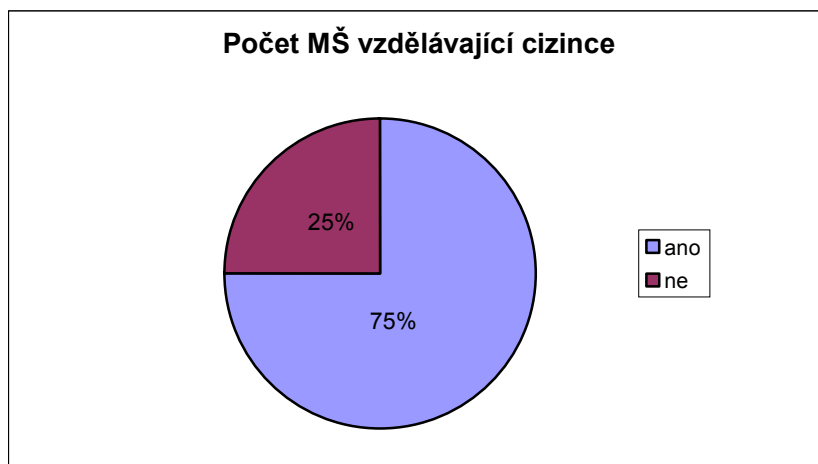

91% učitelek mateřských škol ve zkoumaném vzorku zná alespoň 1 cizí jazyk, dokonce 75% učitelek mateřských škol zná 2 jazyky. Pouze 8% ze zkoumaného vzorku nezná cizí jazyk. Ruský jazyk ze zkoumaného vzorku zná 41 (68%) učitelek a anglický jazyk 27 učitelek (45%).

Ukazuje se, že v současných podmínkách je dobré, jestliže učitel ovládá angličtinu, ruštinu nebo některý další jazyk, neboť pak se komunikace může odehrávat v těchto jazycích. Celkově ztěžuje adaptaci žáků-cizinců nejen neznalost vyučovacího jazyka, ale mnohdy i odlišný socio-kulturní vzorec chování.

Otázka č. 2: Navštěvují děti cizinců Vaši mateřskou školu?

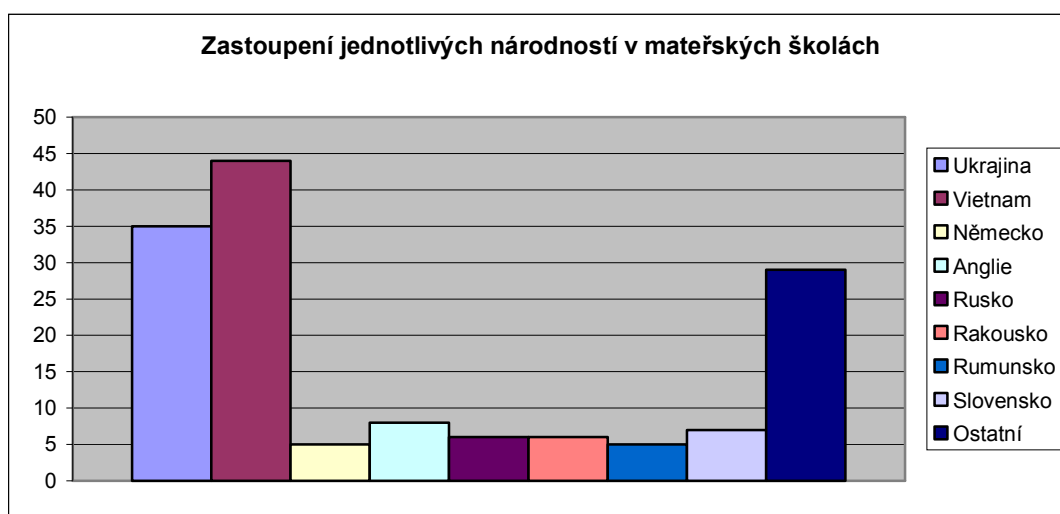
ano	ne
60	20

Z vybraného vzorku 75% mateřských škol vzdělává nebo od roku 2007 do roku 2011 vzdělávalo děti cizince. Pouze 25% škol zatím nepřišlo s dětmi cizinci do kontaktu, ale v budoucnu mohou a měly by být na tuto problematiku připraveny.

Otázka č. 3: Jaké národnosti dětí máte v MŠ ?

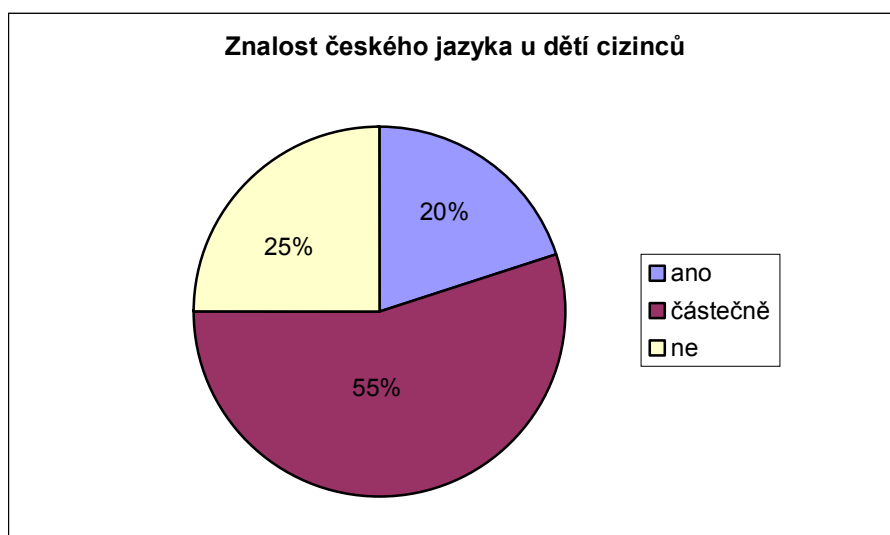
Ukrajina	Vietnam	Německo	Anglie	Rusko	Rakousko	Rumunsko	Slovensko	Ostatní
35	44	5	8	6	6	5	7	29

V současné době v našich mateřských školách převažují děti cizinci z Vietnamu (32%), Ukrajiny (26%). Mezi cizinci navštěvující MŠ jsou i děti z Anglie, Slovenska, Ruska, Německa a Rumunska. Cizinci do Čech přicházejí z různých důvodů. Někteří zde hledají práci, jiní náboženskou svobodu, nebo svobodu projevu. Někteří přicházejí a žádají o azyl, jiní se snaží finančně zajistit své rodiny.

Otázka č. 4: Umí děti cizinců při nástupu do MŠ základní slova česky?

ano	částečně	ne
32	88	40

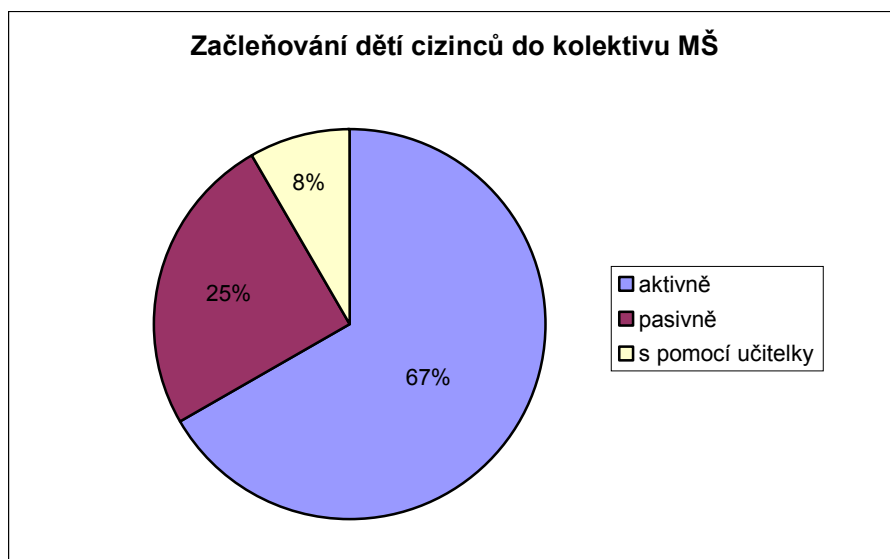
Na otázku s jakou znalostí českého jazyka děti do mateřské školy přišly, budeme obtížně hledat jednoznačnou odpověď. Úroveň, na jaké děti z hlediska znalosti českého jazyka při nástupu do školy jsou, zásadně ovlivňuje *délka pobytu v České republice před nástupem do školy*. Pokud má dítě možnost komunikovat česky před tím, než nastoupí do MŠ, má obrovskou výhodu. Obecně se hovoří o tom, že je potřeba dvouletého pobytu v českém prostředí, aby děti dokázaly plynule a bezproblémově komunikovat. Toto tvrzení ale ovlivňuje řada faktorů:

- a) *Věk dítěte*: Nejpriznivějším obdobím pro překonávání jazykové bariéry je mladší školní věk, kdy děti mají méně zábran a snadněji se přizpůsobují novému okolí. Naopak nejproblémovější adaptovatelnost mají děti staršího školního věku a středoškoláci.

- b) *Délka pobytu dítěte v českém prostředí před nástupem do mateřské školy:* Poznává-li dítě jazyk před zahájením docházky do mateřské školy, jeho integrace probíhá rychleji.
- c) *Individuální přístup:* Každý z nás je nezaměnitelná osobnost s odlišnými přístupy a názory. Stejně pravidlo platí u individuálního přístupu a motivace jedince. Pokud jsme vhodně motivováni, ať už vnějším nebo vnitřním prostředím, k problému přistupujeme pozitivně a energicky. Jsme schopni v kratším časovém intervalu dosáhnout svých cílů. Proto jedinci, kteří mají náležitou vůli a motivaci, překonávají snadněji a rychleji jazykovou bariéru a nepřístupnost vůči okolí.
- d) *Podpora a přístup ze strany rodičů:* Pozitivní a motivující přístup rodičů ke vzdělání napomáhá celkové adaptaci dítěte. Ať už se jedná o najímání českých „babiček“ (zejména vietnamskými občany) nebo o doučování samotnými rodiči, rychlejší překonání jazykové bariéry je viditelné.
- e) *Společný jazykový kód učitele a dítěte:* Na první pohled běžná věc, ve skutečnosti však problémový aspekt počátečního dorozumívání. Pokud učitel a dítě najde zprostředkující jazyk, snadněji odstraní počáteční jazykovou bariéru.
- f) *Mateřský jazyk dítěte:* U dítěte hovořícího slovanským jazykem předpokládáme, že se naučí českému jazyku rychleji než dítě neslovanského původu. Jak mi mnoho učitelů potvrdilo, tento předpoklad často neplatí. Pokud se dítě uzavře a nechce spolupracovat, trvá mu osvojení jazyka delší dobu bez ohledu na slovanský či neslovanský původ.

Otázka č. 5: Začleňují se do kolektivu?

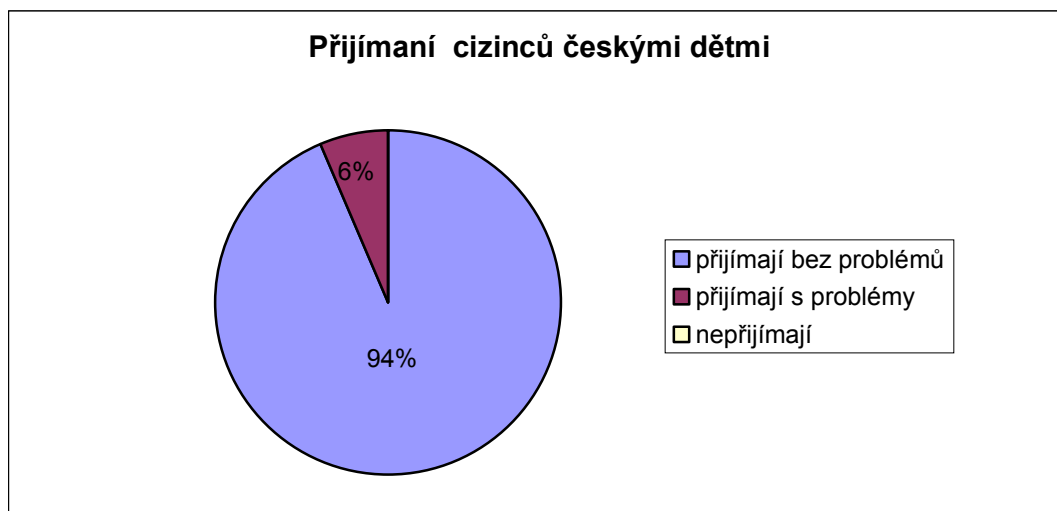
aktivně	pasivně	s pomocí učitelky
40	15	5

67% dětí cizinců se zapojuje do předškolního vzdělávání bez problémů. Většina učitelek uvedla, že probíhá integrace cizinců stejně jako u českých dětí. Vše záleží na individualitě dítěte. Problematika začleňování cizinců je individuální – dle daného dítěte. Ve školách se řeší jak problematická začlenění – dítě neumí jazyk, nerozumí, kontakty navazuje agresí, vzteká se, když mu děti nerozumí, tak bezproblémová začlenění dětí cizinců, která převažují. Pokud alespoň někdo z rodiny umí česky a dítě je předem s češtinou částečně seznámeno, rozumí. Vše záleží na mentalitě dítěte, rodinném zázemí a snaze všech členů rodiny o vzájemnou komunikaci.

Otázka č. 6: Jak přijímají české děti dítě- cizince?

přijímají bez problémů	přijímají s problémy	nepřijímají
58	4	0

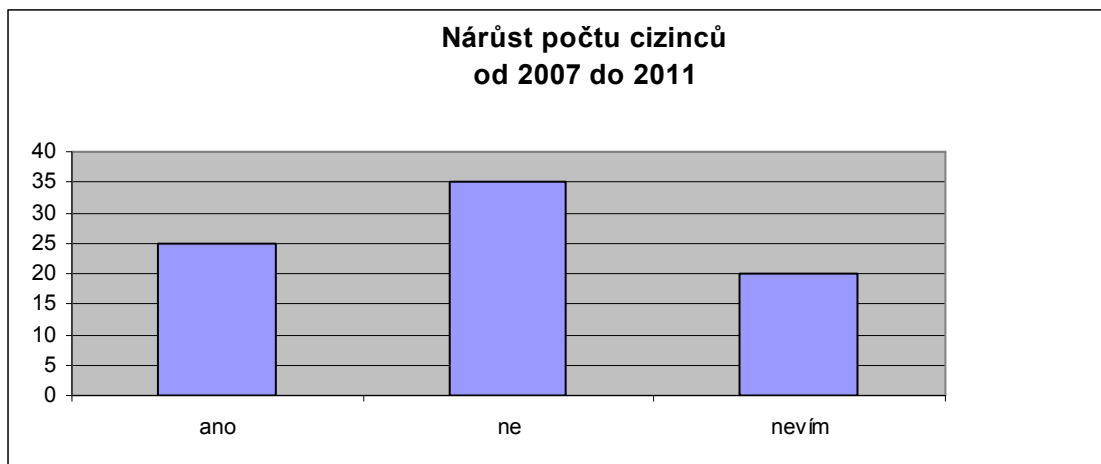

94% dětí a (81%) rodičů přijímá cizince bez problémů. Potvrdil se i předpoklad, že integrace cizinců do vzdělávání nejlépe probíhá v předškolním věku. Ač děti v předškolním věku mají tendenci upozorňovat na cokoli jiného, „divného“ na druhých lidech, a mohli bychom se bát, aby cizinec nebyl v jejich kolektivu terčem smíchu, jsou zároveň v období, kdy se vztahům k ostatním učí. Poukazováním na odlišnosti si utvářejí příslušnost ke své vlastní sociální skupině, testují své okolí a součástí tohoto procesu je napodobování dospělých vzorů. Postoje rodičů či jiných autorit tedy zásadním způsobem ovlivňují i to, jak se v budoucnu budou jejich děti, respektive žáci chovat ke světu kolem a zda nebudou také zdrojem prvních získaných předsudků.

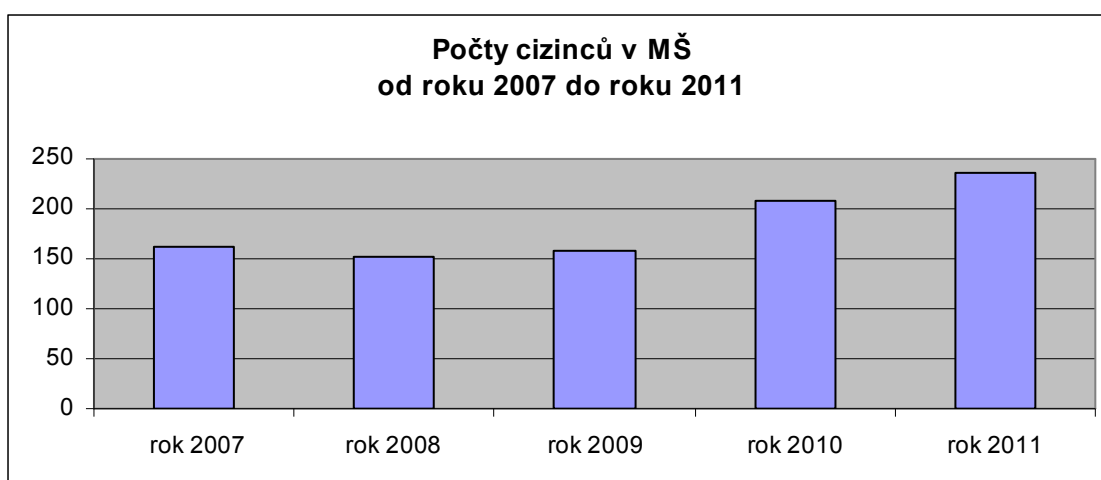

Otázka č. 7: Zvyšuje se počet dětí cizinců ve Vaší MŠ?

ano	ne	nevím
25	35	20

rok 2007	rok 2008	rok 2009	rok 2010	rok 2011
163	153	159	208	236

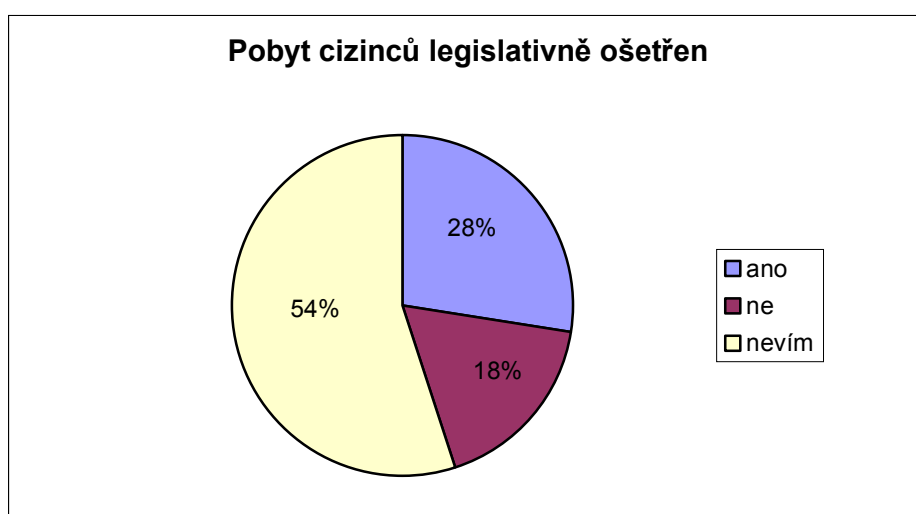

Na základě uvedených výsledků počet cizinců v jednotlivých mateřských školách nestoupá. V rámci celé České republiky dětí cizinců v mateřských školách přibývá, ale v jednotlivých mateřských školách ne. V roce 2007 navštěvovalo mateřskou školu 18% dětí cizinců, v roce 2008 17%, v roce 2009 17%, v roce 2010 23% a v roce 2011 25% dětí cizinců.

Brány, cesty pro cizince jsou stále otevřeny. My musíme být připraveni, vyhledávat zkušenosti ostatních, zapojovat multikulturní výchovu do předškolní výchovy, i když v současné době děti cizince v mateřské škole nemáme.

Otázka č. 8: Myslíte si, že je pobyt cizinců u nás legislativně ošetřen?

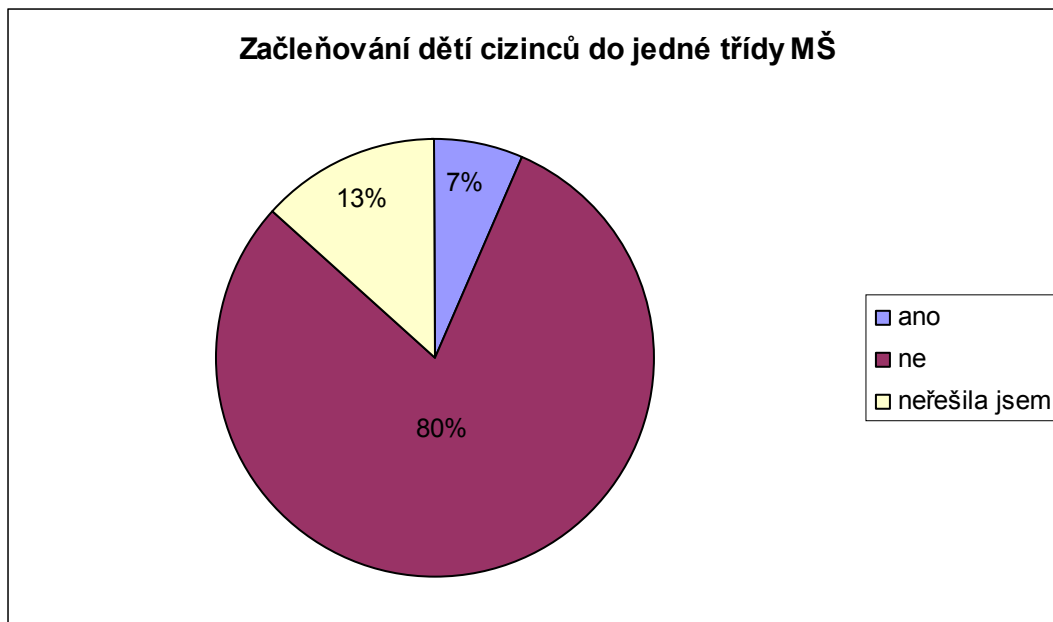
ano	ne	nevím
22	14	44

Z výzkumu vyplynulo, že nadpoloviční většina učitelek a ředitelek mateřských škol (54%) neví zda je u nás pobyt cizinců legislativně dobře ošetřen. Přibližně čtvrtina učitelek a ředitelek se vyjádřila, že je pobyt cizinců dobře legislativně ošetřen a 18 % jich uvedlo, že dobře ošetřen není. Několik ředitelek uvedlo, že není dobře ošetřeno zdravotní pojištění dětí cizinců, kteří nemají v České republice trvalý pobyt, nebo nejsou členy Evropské unie, jedná se o děti rodičů ze zemí třetího světa, a děti rodičů, kteří zde pobývají nelegálně. Může zde nastat problém při úraze dítěte a jeho ošetření, kdy lékař může požadovat hotovostní úplatu za zdravotní služby.

Otázka č. 9: Začleňujete děti stejné národnosti do jedné třídy?

ano	ne	neřešila jsem
4	48	8

80% učitelek mateřských škol nezařazuje děti stejné národnosti do jedné třídy mateřské školy. Jeví se jako nevhodné kumulovat v jedné třídě vyšší počet cizinců. Je dobré vybízet děti-imigranty ke kooperaci s českými dětmi. Čtyři mateřské školy upřednostňují možnost začleňování cizinců do jedné třídy na základě jejich lepší adaptace na nové prostředí. Ze zkušenosti vyplývá, pokud se sejde více dětí stejné národnosti v jedné třídě, mají tendenci si vytvářet „getha“ a komunikují mezi sebou ve své rodné řeči a odmítají komunikovat česky s ostatními dětmi a pedagogy.

Otázka č. 10: Pomáhají Vám znalosti tradic a kořenů dětí cizinců při jejich integraci do MŠ?

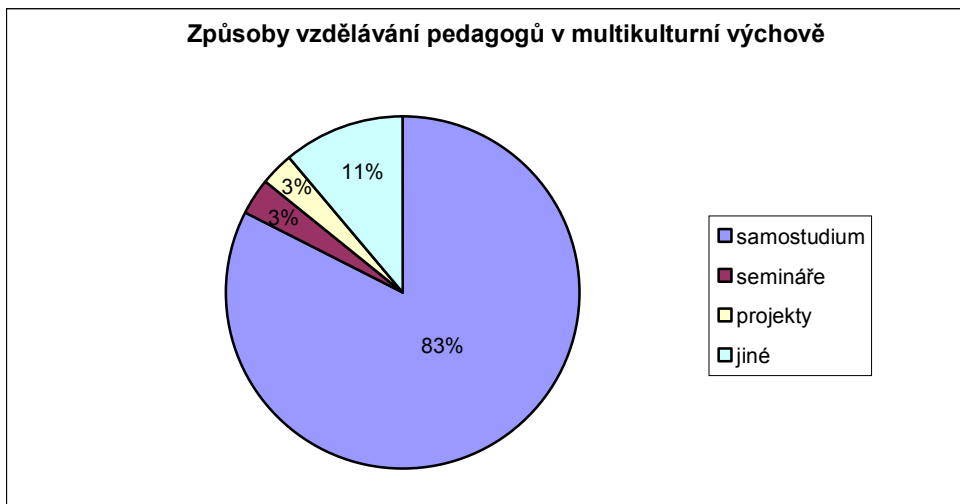
ano	částečně	ne
16	40	24

Většinu učitelek mateřských škol znalost (20%) a částečná znalost (50%) tradic a kořenů dětí cizinců pomáhá při jejich integraci do mateřské školy. Učitelky mateřských škol uvádí, že díky znalosti kořenů a tradic dětí cizinců se jim daří s nimi lépe komunikovat. Pokud učitelka zná několik slov v rodném jazyce dítěte cizince, dítě na to velmi pozitivně reaguje. Je dobré znát i verbální projevy. To, co v naší zemi znamená pochvalu, může v jiné zemi znamenat pravý opak.

Otázka č. 11: Jakou formou se dozvídáte o kořenech?

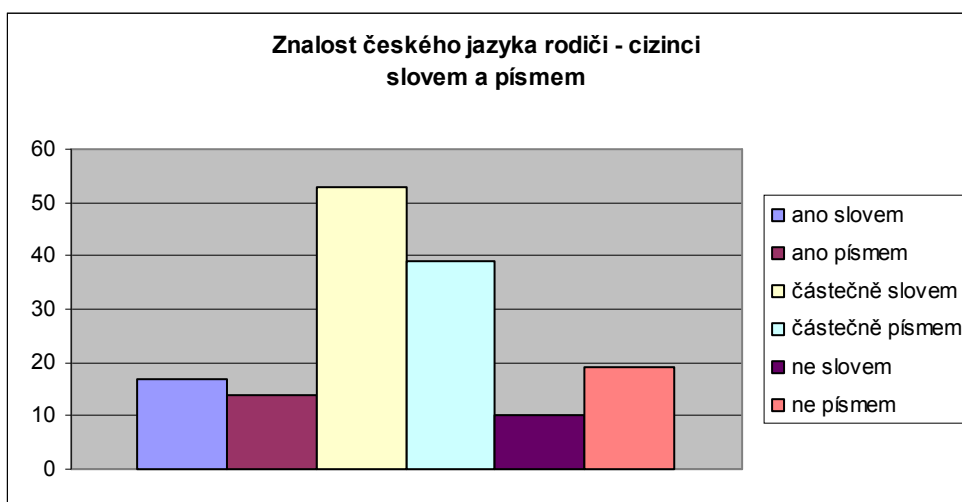
samostudium	semináře	projekty	jiné
52	2	2	7

83% učitelek MŠ se vzdělává v multikulturní výchově samostudiem, 11% jinak např. návštěvy rodin cizinců, účast na akcích cizinců, internet apod., 3% semináři na toto téma a 3% projekty na toto téma. Jak vyplývá z grafu, stále je u nás malé množství seminářů k problematice začleňování dětí cizinců do předškolní výchovy a odborné literatury je také minimální množství. Přitom předškolní věk je dle průzkumů a zkušeností ten nejvhodnější pro integraci dětí cizinců do českého vzdělávacího systému.

Otázka č. 12: Rozumí rodiče cizinci česky slovem a písmem?

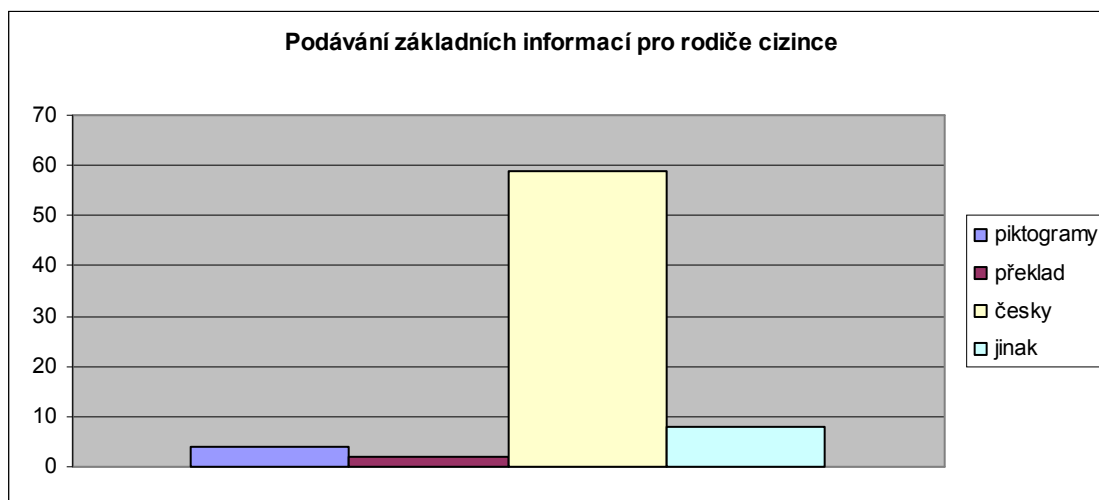
ano		částečně		ne	
slovem	písmem	slovem	písmem	slovem	písmem
17	14	53	39	10	19

Český jazyk zná slovem 11% cizinců, písmem 9% cizinců, částečně slovem 34%, částečně písmem 26%. Český jazyk nezná slovem 7% a písmem 16% rodičů cizinců. Na základě zjištění pouze částečné znalosti českého jazyka u rodičů cizinců písmem, jeví se jako vhodnější varianta komunikovat s rodiči slovem. Jako vhodné se v této souvislosti jeví již při zápisu dítěte do mateřské školy zjistit znalost českého jazyka u rodičů cizinců a podle toho se připravit na komunikaci s nimi. Například formou odpoledních konzultací, kdy je možné se rodičům věnovat, vysvětlit jim potřebné informace. Možné je i využít české rodiče, kteří jsou ochotni pomoci s překladem a vysvětlením informací.

Otázka č. 13: Jak má vaše MŠ ošetřen způsob základních informací o režimu, řádu, programu dětí pro rodiče cizince?

piktogramy	překlad	česky	jinak
4	2	59	8

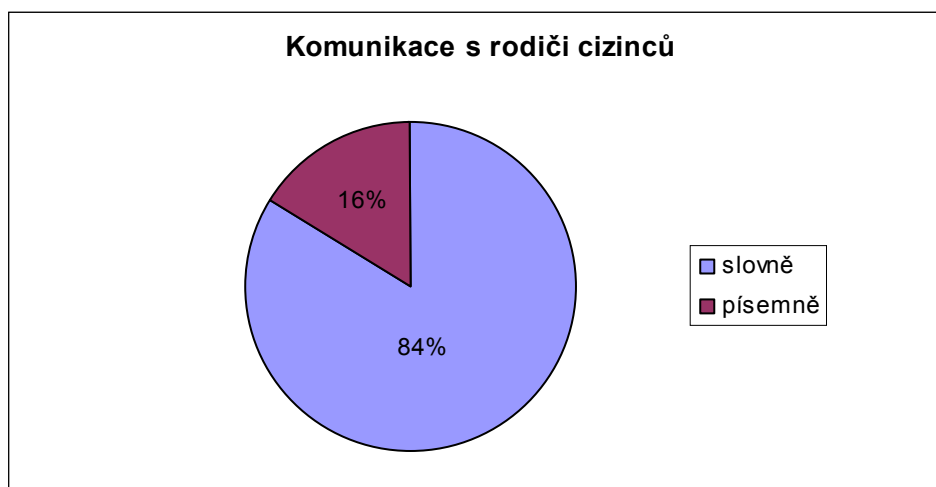

89% mateřských škol 59 (98%) sděluje základní informace mateřské školy. Pouze česky. Pouze 1% škol reaguje na neznalost nebo částečnou znalost českého jazyka rodiči cizinci sdělováním jinou formou, např. piktogramy 13%, pomocí překladatele 3%. Je možné se domnívat, že na základě tohoto vzorku neprobíhá informování rodičů cizinců vhodným způsobem. Může nastat stav, kdy vzájemná komunikace je nejasná a vede k různým nedorozuměním, což může negativně ovlivnit i

práci s dítětem. Na základě neinformovanosti odmítají rodiče pak se školou spolupracovat, neúčastní se společných akcí a jsou z kolektivu majoritní společnosti vyřazováni.

Otázka č.14: Jaký způsob komunikace s rodiči cizinci se Vám osvědčil?

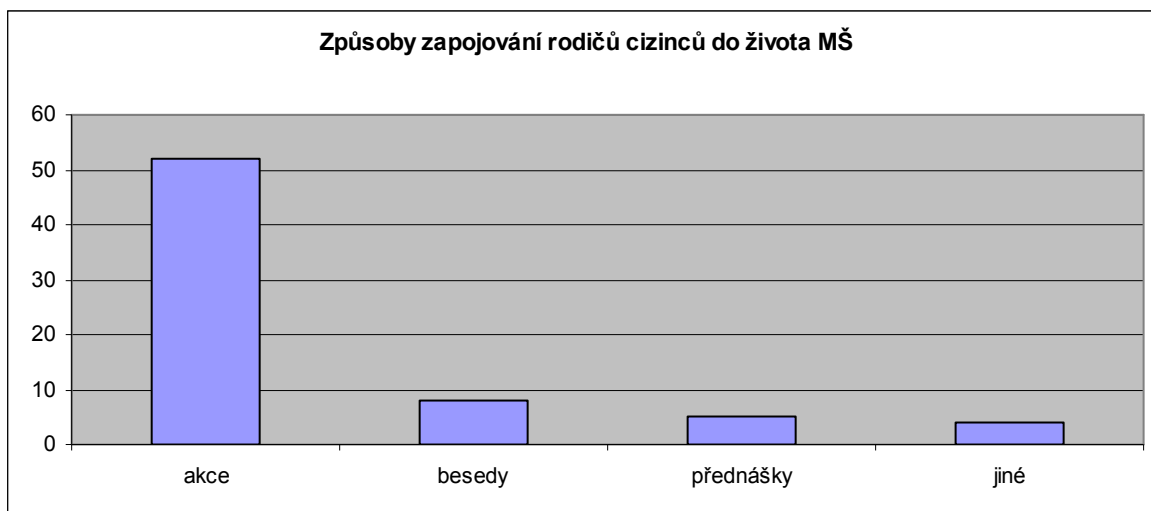
slovně	písemně
57	11

Na otázku jak komunikujete s rodiči cizinci písemně nebo slovně, odpovědělo 57 (84%) učitelek, že komunikuje slovně a 11 (16%) učitelek, že komunikuje písemně. Na základě zjištění pouze částečné znalosti českého jazyka o rodičů cizinců písmem (viz otázka č. 12), jeví se jako vhodnější varianta komunikace s rodiči slovem. S touto problematikou bylo od učitelek mateřských škol poukázáno na nedostatek prostoru pro slovní komunikaci s rodiči cizinci např. při ranním scházení se v mateřské škole, jelikož jsou třídy naplněny dětmi až na 28. Jako řešení vyplynula komunikace s rodiči v předem dohodnutý čas. Zapojení českých rodičů do předávání informací rodičům cizincům.

Otázka č. 15: Jak zapojujete rodiče cizince do života školy?

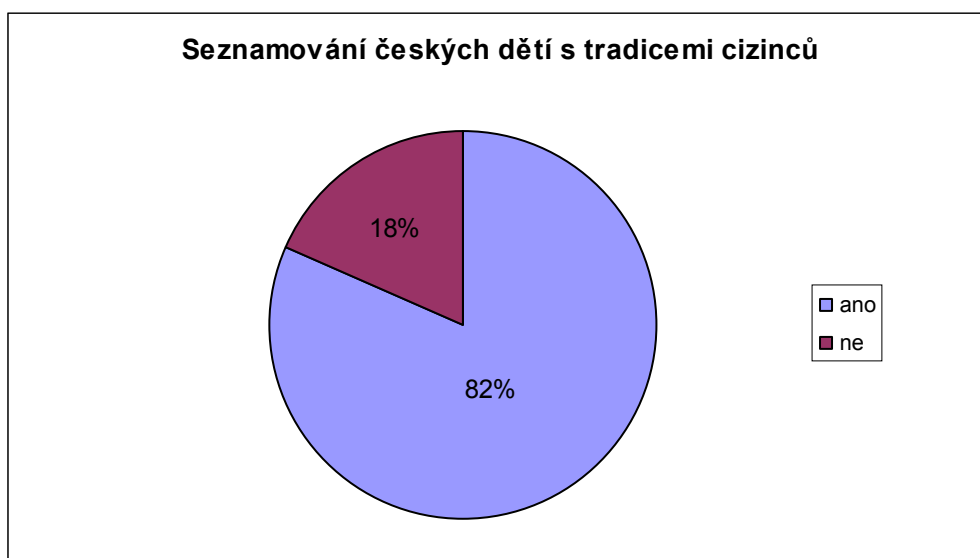
akce	besedy	přednášky	jiné
52	8	5	4

Většina škol 52(86%) zapojuje rodiče dětí cizinců do života školy pomocí společných akcí. Součástí zapojování rodičů do života školy jsou i besedy, přednášky, možnost trávení času s dítětem v mateřské škole během adaptace na nové prostředí.

Otázka č. 16: Seznamujete české děti s tradicemi a zvyky dětí cizinců?

ano	ne
49	11

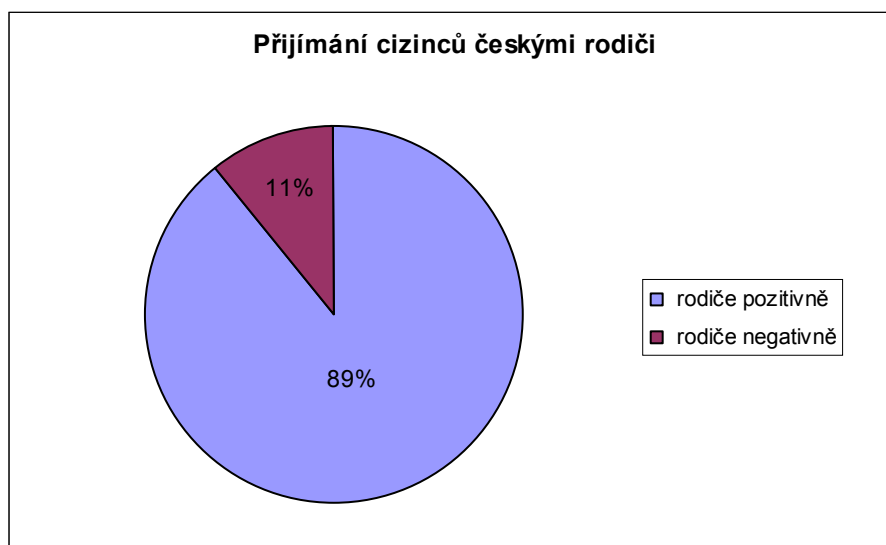

Víc jak polovina učitelek mateřských škol seznamuje české děti s tradicemi, zvyky a kořeny dětí cizinců. Dále uvádí, že tento způsob integrace dětí cizinců se osvědčuje, děti se učí cizí písňe, cizí slova, poznávají kuchyni jiných zemí, prohlížejí si knihy s touto tematikou, probíhá výuka cizího jazyka, na druhou stranu učitelky uvádějí, že se snaží spíše najít společné znaky dětí českých a cizinců, aby u českých dětí docházelo k toleranci k dětem cizincům, aby je české děti „braly“ jaké jsou i s jejich odlišnostmi. Bohužel stále ještě 18% učitelek mateřských škol české děti s kulturou dětí cizinců neseznamuje ani to nepovažuje za nutné.

Otázka č.17: Reagují rodiče českých dětí na integraci dětí cizinců do MŠ pozitivně?

pozitivně	negativně
58	7

89% rodičů přijímá cizince bez problémů. Pokud porovnáme přijímání cizinců českými dětmi a rodiči, je zde patrné, že u rodičů je procento těch, kteří nepřijímají cizince větší než u dětí 6% (viz otázka č. 6). Potvrzuje se, že se u dospělých objevují vůči cizincům předsudky, nebo nemají s cizinci dobré zkušenosti.

Otázka č 18: Chybí Vám metodika k začleňování dětí cizinců do MŠ nebo máte vlastní?

ano	ne
14	46

Vlastní metodika

ano	ne
20	40

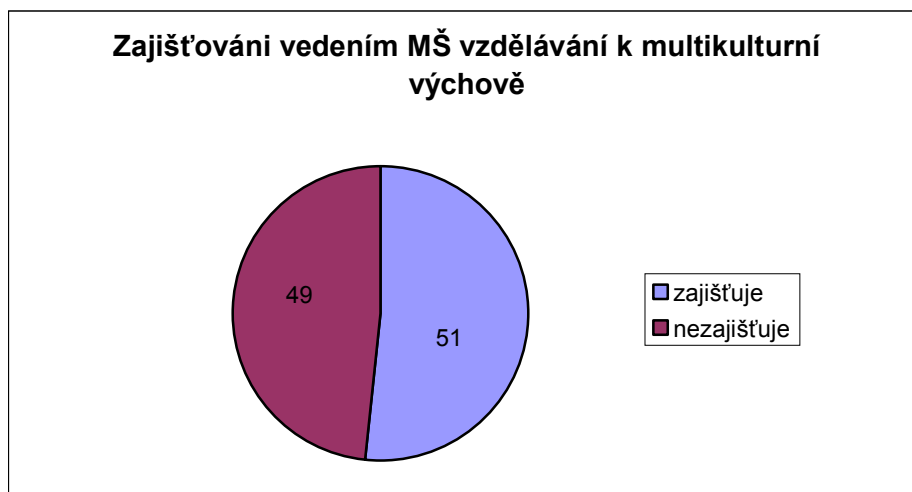

Jen 33% škol má vlastní metodiku začleňování dětí cizinců do mateřských škol. Z dvaceti škol ani jedna nevedla důvod, proč byla tato metodika vytvořena ani kým.

Překvapil mě nezájem o tuto problematiku, kdy 46 škol (23%) neprojevílo zájem o zpracování metodiky k začleňování dětí cizinců do předškolní výchovy. Většina dotázaných se vyjádřila tak, že kvůli malému počtu cizinců v jednotlivých mateřských školách a díky jejich začleňování do kolektivu bez problémů, není potřeba k tomuto tématu metodika. Pouze 14 škol (23%) projevilo o tuto problematiku zájem.

Otázka č. 19: Zajišťuje vedení MŠ vzdělávání s tematikou integrace dětí cizinců do MŠ? Jaké vzdělávání?

zajišťuje	nezajišťuje
31	29

Na tuto otázku odpovědělo 51% pedagogů kladně, je nutné podotknout, že to není nijak velké množství a 49% záporně. Kladně odpovídající školy uvedly, že vzdělávání je zajišťováno pomocí seminářů, které nabízejí vzdělávací střediska (*Středisko služeb školám a Národní institut pro další vzdělávání pedagogických pracovníků*). V Libereckém kraji uváděly školy soubor seminářů Multikulturní výchova, který probíhal během 1 roku. V několika školách proběhlo multikulturní vzdělávání pomocí projektů pro děti od neziskových organizací (Adra a Člověk v tísni). Několik škol se zúčastnilo různorodých multikulturních programů, ale bohužel nevedly o jaké programy šlo, pouze školy z Libereckého kraje uváděly projekt Střediska služeb školám s názvem: Multikulturní výchova v MŠ, který probíhal 24 měsíců od října 2009. Pedagogové jednotlivých škol se scházeli 1x měsíčně na osmihodinovém semináři. Cílem projektu je připravit pedagogy na práci s dětmi v multikulturním prostředí tak,

aby dokázali potlačit projevy rasismu a xenofobie a umožnili plnohodnotné zapojení dětí z různých národnostních a sociokulturních vrstev společnosti do kolektivu. Tím poskytnout dětem rovnou šanci ve vzdělávání již od předškolního věku, včetně jazykové výchovy a usnadnit jejich zapojení do dalšího vzdělávání. Do projektu se zapojilo celkem 40 pedagogů z mateřských škol Libereckého kraje. Výuka probíhala prezenční formou s maximálním využitím praktických cvičení, modelových situací.

4. SHRNUTÍ

Cílem bakalářské práce bylo zjistit možnosti způsobu začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání, zmapovat postupy a praktiky tohoto procesu.

Na základě informací vzešlých z dotazníkového šetření jsem vytvořila metodiku integrace dětí cizinců do předškolní výchovy.

Teoretická část byla zaměřena na výklad pojmů souvisejících s problematikou začleňování cizinců do předškolního vzdělávání, na legislativu s tímto spojenou. Dále na marketing školy, kde spokojení rodiče hrají jako naši zákazníci velikou roli. Zvolený úhel pohledu na problematiku integrace dětí cizinců se odvíjel od vnímání vzdělání jako významné součásti prevence negativních jevů a doby trávené ve škole jako doby důležité pro začleňování dětí cizinců do majoritní společnosti.

V praktické části výsledky dotazníkového šetření ukázaly, že většina oslovených pedagogů má osobní zkušenost s danou tematikou. Většina učitelů se shodla na tom, že legislativně je pobyt cizinců na území České republiky dobře ošetřen. Jako problémové se jeví zdravotní pojištění dětí cizinců, kteří zde nemají trvalý pobyt, nebo jejich rodiče nejsou členy Evropské unie a nemají v České republice pracovní poměr. Děti cizinci se začleňují do kolektivu mateřských škol bez problémů, české děti přijímají děti z cizích zemí také bez problémů. Znalost cizího jazyka u pedagogů, která je předpokladem pro vzájemné dorozumění, je na vysoké úrovni. Kladný přístup ke vzdělávání a začleňování dětí cizinců do předškolní výchovy mají i čeští rodiče. Jako nevhodně ošetřená se jeví informovanost rodičů cizinců, jelikož jsou informace podávány pouze česky. Jen velmi malé množství mateřských škol řeší tento problém jiným způsobem, např. osobní pohovor, tlumočnick, piktogramy. Většina učitelek se vzdělává v problematice integrace dětí cizinců a většině učitelek znalost tradic a zvyků dětí cizinců pomáhá k lepšímu začleňování dětí do kolektivu.

Domnívám se, že cíle průzkumu bylo dosaženo. Výsledky průzkumu vypovídají o způsobech začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání. Výstupem z průzkumu je souhrn konkrétních metod používaných učitelkami mateřských škol při začleňování dětí cizinců do předškolní výchovy. Zajímavá jsou i stanoviska učitelek, kdy začleňování dětí cizinců nevidí jako problém a nemají potřebu vypracovávat k tomuto tématu metodiku. Několik dotazovaných, které metodiku mají, na otázku, kdo

ji vytvořil a proč byla vytvořena, nevedlo autora ani důvod proč byla metodika vytvořena.

Při vyhodnocování průzkumu jsem byla nemile překvapena, jak některé učitelky do poznámky na konci dotazníku, kde se mohly k problematice vyjádřit se nevyjadřovaly eticky a profesionálně. Myslím, že to pramení z neznalosti této tematiky a s nedostatečným množstvím informací k této tematice.

Na druhou stranu z výzkumu vyplynulo, že i někteří rodiče cizinci nejeví o dění v mateřské škole zájem, se školou komunikují pouze přes své chůvy nebo paní na hlídání.

5. VÝSTUP ZAVĚREČNÉ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

1. Při přijímání dětí cizinců je důležité zkontrolovat, zda jsou zde zdravotně pojištěni /kartička zdravotní pojišťovny/ nebo ošetřit jiným způsobem, např. finanční vratnou zálohou, kterou lze použít při úrazu dítěte na jeho ošetření u lékaře;
2. proškolit personál /právní normy a předpisy/;
3. při zápisu dítěte do MŠ zjistit jeho znalost českého jazyka /přípravit slovníky se základními slovy v jeho rodném jazyce, dále obrázky ke společné komunikaci/ ředitelka deleguje jednotlivé pedagogy;
4. při zápisu zjistit znalost českého jazyky rodičů dětí cizinců /přípravit se na způsob dorozumívání s nimi a podávání jim informací o organizaci v mateřské škole/;
5. předělat, popř. upravit Školní vzdělávací program /zahrnout individualitu dětí cizinců, seznámení českých dětí se zvyky a tradicemi dětí cizinců, apod./;
6. využít integraci cizinců jako marketingový tah /při nedostatku dětí, mohou nabízet něco navíc/;
7. další vzdělávání pedagogů v multikulturní výchově a v cizím jazyce;
8. větší nároky na vedení, management školy /týmová práce pedagogů, spolupráce s rodiči a ostatními institucemi, např. cizineckou policií, centry pro uprchlíky, pedagogicko psychologickou poradnou, atd./;
9. při výběru nových zaměstnanců požadovat znalost cizího jazyka;

Specifika, která vyplynula z integrace dětí cizinců do MŠ:

- a) náročné pro pedagogy
- b) jiné formy spolupráce s rodiči
- c) stoupající počet cizinců
- d) znalost cizího jazyka

Knih k integraci dětí cizinců do předškolního vzdělávání není na našem knižním trhu moc, ale je možno jich několik najít. Někdy se dají využít i knihy pro základní vzdělávání. Jako příklad uvádím několik dostupných titulů :

PhDr. Mgr. Švingalová, Dana, Ph.D. Úvod do multikulturní výchovy

Morvayová, Petra, Moree, Dana. Dvakrát měř, jednou řež od multikulturní výchovy ke vhledu

Průcha, Jan, Multikulturní výchova

Mertin, Václav, Gillernová, Ilona, Psychologie pro učitelky mateřské školy

Cílková, Eva, Schönerová, Petra, Náměty pro multikulturní výchovu

Z odborných časopisů mohu doporučit zejména Informatorium, Děti a my, Psychologii dnes, Učitelské noviny.

6. SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

- BEDRNOVÁ, E., NOVÝ, I. a kol. Psychologie a sociologie řízení, Praha: Management Press, 2007
- CÍLKOVÁ, Eva, SCHÖNEROVÁ, Petra. Náměty pro multikulturní výchovu, poznáváme jiné národy, 1. vydání. Praha :Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-238-6
- Gavora, Petr, doc. PhDr. CSc., Úvod do pedagogického výzkumu, Brno, Paido, 2000, ISBN 80-85931-79-6
- GOLD, Anne, Řízení současné školy o práci učitelů na střešní úrovni řízení, 2. vydání, Žďár nad Sázavou, Fakta, 2005, ISBN 80-902614-4-2
- KUBEŠ, M., SPILLEROVÁ, D., KURNICKÝ, R., Manažerské kompetence, způsobilost výjimečných manažerů. 1. vydání, Praha, Grada Publishing, 2004, OSBN 80-247-0698-9
- MERTIN, Václav, GILLERNOVÁ, Ilona. (eds.), Psychologie pro učitelky mateřské školy. 2. vydání. rozš. a přeprac. Praha: Portál 2010. ISBN 978-80-7367-627-8
- MIRVAYOVÁ, Petra Mgr. Ph.D, MOREE, Dana Dr. Dvakrát měř , jednou řež od multikulturní výchovy ke vhledu, Praha, Člověk v tísni, 2009, ISBN 978-80-86961-86-6
- PRŮCHA, Jan, Interkulturní psychologie, sociopsychologické zkoumání kultur, etnik, ras a národů, 2. rozšířené vydání, Praha, Portál 2007, ISBN 978-80-7367-280-5
- PRŮCHA, J., Pedagogická encyklopedie, Praha: Portál, 2009
- PRŮCHA, J., WALTEROVÁ, E., MAREŠ, J., Pedagogický slovník, Praha: Portál, 2003, 4. aktualizované vydání, ISBN 80-7178- 772-8
- ROSINSKI, Philippe, Koučování v multikulturním prostředí, nové nástroje využití národních a profesních odlišností, 1. vydání, Praha, Management Press, 2009, ISBN 978-80-7261-195-9
- SVĚTLÍK, Jaroslav, doc. Ing. Ph.D. Marketingové řízení školy, 1. vydání. Praha, ASPI 2006, ISBN 80-7357-176-5
- ŠTIKAR, J., RYMEŠ, M., RIEGEL, K., HOSKOVEC, J., Psychologie ve světě práce, Praha: Karolinum, 2003
- ŠVINGALOVÁ, Dana, PhDr., Mgr., Ph.D. Úvod do multikulturní výchovy, 1. vydání, Liberecké romské sdružení, 2007, ISBN 978-80-903953-0-5
- VEBER, J., a kol. Management, Praha: Management Press, 2009
- WEIHRICH, H., KOONTZ, H., Management, Praha: East Publishing, 1993
- Zákon č. 104/1991 , Úmluva o právech dítěte, 1991

Zákon č. 325/1999 Sb., o azylu ve znění pozdějších novelizací

Zákon č. 326/1999 Sb., o pobytu cizinců na území České republiky a o změně některých zákonů (cizinecký zákon)

Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání – školský zákon

Internetové odkazy:

Migrace online <<http://migraceonline.cz>>

MŠMT <<http://msmt.cz>>

Multikultura <[http:// miltikultura.cz](http://miltikultura.cz)>

7. SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1	Dotazník
Příloha č.2	Žádost
Příloha č.3	Slovníček

Příloha č. 1

Vážené kolegyně,

prosím o Vaši laskavost při **vyplnění dotazníku** k mé bakalářské práci na téma:

Problematika začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání.

Zasílám dotazník a prosím o několik minut Vašeho času. Moc by mi pomohlo, pokud byste mi mohla poslat vyplněný dotazník. Na základě vyhodnocení dotazníků bych chtěla zjistit způsoby začleňování dětí cizinců do předškolní výchovy. Nabízím zaslání zpracovaného tématu, pokud Vás tato tematika osloví.

Děkuji za vaši ochotu.

Eva Dufková

e-mail: dufkovaeva@atlas.cz

Vhodnou odpověď označte x nebo doplňte.

Dotazník k připravované bakalářské práci na téma: **Problematika začleňování dětí cizinců do předškolního vzdělávání**

1) Ovládáte cizí jazyk?

	<i>ano, základy</i>	<i>pokročilý</i>	<i>ne</i>
<i>anglický</i>			
<i>německý</i>			
<i>ruský</i>			
<i>ukrajinský</i>			
<i>polský</i>			
<i>jiný, jaký</i>			

2) Navštěvují děti cizinců Vaši MŠ?

<i>ano</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------	--

3) Jaké národnosti děti máte v MŠ (počet)?

<i>ukrajinská</i>		<i>vietnamská</i>		<i>německá</i>		<i>anglická</i>		<i>Jiná, jaká</i>		
-------------------	--	-------------------	--	----------------	--	-----------------	--	-------------------	--	--

4) Umí děti cizinců při nástupu do MŠ základní slova česky?

<i>ano</i>		<i>částečně</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------------	--	-----------	--

5) Rozumí česky?

<i>ano</i>		<i>částečně</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------------	--	-----------	--

6) Začleňují se do kolektivu?

<i>Ano, aktivně</i>		<i>jen pasivně</i>		<i>pouze s pomocí učitelky</i>	
---------------------	--	--------------------	--	--------------------------------	--

7) Jak přijímají české děti dítě- cizince?

<i>přijímají, bez problémů</i>		<i>s problémy</i>		<i>nepřijímají</i>	
--------------------------------	--	-------------------	--	--------------------	--

8) Zvyšuje se počet dětí cizinců ve vaší MŠ?

<i>ano</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------	--

Doplňte prosím počet cizích dětí v jednotlivých letech:

<i>2007</i>	<i>2008</i>	<i>2009</i>	<i>2010</i>	<i>2011</i>

9) Myslíte, že je pobyt cizinců u nás legislativně dobře ošetřen?

<i>ano</i>	<i>ne</i>	<i>nevím</i>
------------	-----------	--------------

10) Začleňujete děti cizí národnosti do jedné třídy?

<i>ano</i>		<i>ne</i>		<i>tuto situaci jsem nikdy neřešila</i>	
------------	--	-----------	--	---	--

11) Pomáhají vám znalosti tradic a kořenů dětí cizinců při jejich začleňování do MŠ?

<i>ano</i>	<i>částečně</i>	<i>ne</i>
------------	-----------------	-----------

12) Jakou formou se dozvídáte o kořenech a tradicích?

<i>samostudium</i>		<i>semináře</i>	
--------------------	--	-----------------	--

Jiná? Jaká?

--

13) Rozumí rodiče dětí česky slovem?

<i>ano</i>		<i>částečně</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------------	--	-----------	--

14) Rozumí rodiče dětí česky písmem?

<i>ano, kolik?</i>		<i>částečně, kolik?</i>		<i>ne, kolik?</i>	
--------------------	--	-------------------------	--	-------------------	--

15) Jak má vaše MŠ ošetřen způsob základních informací o režimu, řádu a programu dětí pro rodiče cizinců ?

<i>Piktogramy</i>		<i>Vícejazyčný překlad</i>		<i>Pouze česky</i>	
-------------------	--	----------------------------	--	--------------------	--

Jinak? Jak?

--

16) Jaký způsob komunikace s rodiči cizinci se Vám osvědčil?

<i>slovně</i>		<i>písemně</i>	
---------------	--	----------------	--

17) Zapojujete rodiče cizince do života školy? Jak?

<i>společné akce</i>		<i>besedy</i>		<i>přednášky</i>	
----------------------	--	---------------	--	------------------	--

Jinak, jak?

--

18) Seznamujete české děti s tradicemi a zvyky dětí cizinců?

<i>ano</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------	--

19) Jakou formou?

--

20) Reagují rodiče českých dětí na začleňování dětí cizinců do MŠ pozitivně?

<i>ano</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------	--

21) Chybí Vám metodika k začleňování dětí cizinců do MŠ?

<i>ano</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------	--

22) Máte vlastní metodiku?

<i>Ano</i>		<i>ne</i>	
------------	--	-----------	--

23) Kým a proč byla vytvořena?

<i>Kým?</i>		<i>Proč?</i>	
-------------	--	--------------	--

24) Jaké vzdělávání zajišťuje vedení vaší školy k tématu začleňování cizinců do předškolní výchovy, k multikultuře?

--

25) Místo pro Vaše připomínky:

Příloha č.2:

Žádost o přijetí dítěte k předškolnímu vzdělávání

Pořadové číslo:

Zákonný zástupce dítěte:

- jméno a příjmení: .....
- datum narození: .....
- místo trvalého pobytu: .....
- adresa pro doručování: .....
- telefon: .....

Ředitel školy:

- Eva Dufková
- Mateřská škola Jablonec nad Nisou-Mšeno, Josefa Hory 31, příspěvková organizace

Žádám o přijetí své dcery/svého syna.....

Datum narození: ..... r.č.....

Bydliště: .....

Pojišťovna: .....

do *Mateřské školy* .....

k předškolnímu vzdělávání od .....

Odůvodnění žádosti: (blízkost MŠ od bydliště, starší sourozenec, zaměstnání, předškolní věk ,dat. nástupu).....

V případě nepřijetí, souhlasím s umístěním v jiné MŠ.   ano   ne

Příloha: Potvrzení lékaře, že se dítě podrobilo stanoveným pravidelným očkováním, příp. doklad, že je proti nákaze imunní nebo že se nemůže očkování podrobit pro trvalou kontraindikaci (dle §50 zákona č. 258/2000 Sb.).

Dne: .....

.....
podpis zákonného zástupce dítěte

Ukázka slovníčku

VIETNAM

Oficiální název státu: Vietnamská socialistická republika

Hlavní město: Hanoj

Úřední jazyk: Vietnamština

Jak se vietnamsky řekne:

Dobrý den	xin chāo
Ahoj	chāo
Na shledanou	chāo tam biêt
Jak se máš?	Ban có khoẻ không?
Jmenuji se	Tên tôi là
Prosím	lām ôn
Děkuji	cảm ôn

Důležité informace:

Obědvá se velmi dlouho.

Není slušné dát druhému najevo, že se zmýlil, vždy se najde vhodná chvíle, aby to napravil. Chybující by neměl být před ostatními zostuzen.

Při rozhovoru o spolupráci není pro Vietnamce nutné znát celou pravdu a postup, důležitá je ochota spolupracovat. Není vhodná ostrá argumentace a stejně nepříjemný bývá i delší pohled do očí, který může vyjadřovat domýšlivost..Hádky, hlasitá diskuse a spory pro dosažení vlastních cílů jsou pro Vietnamce velice nepříjemné a z domova na ně nejsou zvyklí.

Dotyk či pohlazení po vlasech je výsadou rodičů, pohlazení je projev přílišné důvěry.

Při podání ruky druhá ruka přikryje obě první podávané.

Nejvýznamnějším svátkem v roce jsou oslavy tradičního nového roku, který Vietnamci nazývají Tet. Oslavy přicházejí na přelomu ledna a února podle tradičního kalendáře.

V tomto období všichni navštěvují své příbuzné a přátele, dávají si dárky a vzájemně se hostí.

Co se jí ve Vietnamu

Základní potravinou je rýže, přílohou k ní bývá hlavně zelenina. Nejedí se sladkosti, bonbony ani čokoláda, nepijí mléko ani kakao a nemají sýry. Zase je u nich hojnost ovoce.